KPSZTI

Jubileumi évkönyv

1997-2007

KPSZTI
Jubileumi évkönyv
1997–2007

Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet
Budapest, 2007

© KPSZTI, 2007

ISBN 978 963 87636 0 0

Ajánlás

Bajzák Erzsébet M. Eszter nővér
intézetvezető

„A tekintély tiszteletet vár el –
a szeretet egyenlővé tesz és átölel.”
Simon András

Egy intézmény történetében 10 esztendő nem nagy idő, de maga a jubileum mérföldkő: számvetésre és köszönetnyilvánításra lehetőséget adó alkalom. Ez a jubileumi kiadvány hivatott arra, hogy számba vegye a Pedagógiai Intézet első 10 évének eseményeit, eredményeit, mindazokat a célkitűzéseket, amelyek megvalósultak, vagy a jövőben kell azokat elvégezni, a minőségen javítani, az elvárásoknak magasabb színvonalon megfelelni.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia alapító szándéka az volt, hogy a Pedagógiai Intézet szakmai fölkészültséggel és keresztény elkötelezettséggel segítse a katolikus közoktatási intézményrendszer fejlődését, pedagógiai-szakmai tanácsadással támogassa az intézményvezetőket és nevelőket, élessze fel és terjessze a katolikus nevelés-oktatás értékes hagyományait, hogy azok minél szélesebb körben mélyítsék el a keresztény erkölcsöt és szellemiséget az intézmények pedagógusaiban, növendékeiben és a szülők körében.

A Pedagógiai Intézet munkatársainak a 10 esztendő alapvetéséről, a feladatok stratégiai tervezéséről, a csapatépítésről és a profilírozásról szóló beszámolóit egyrészt az Intézet legközvetlenebb partnereinek értékelése, másrészt egyházi elöljáróink és külső szakmai támogatóink megnyilatkozásai teszik hitelessé.

A 10 év alatt kialakított és működőképesnek bizonyult szakmai tevékenység sok tekintetben valóra váltotta az alapítók szándékát. Ezekről az eredményekről örömmel számol be jubileumi kiadványunk. Továbbfejlődésre természetesen szüksége van az Intézetnek, hiszen az intézményrendszerben mutatkozó igénye-

ket eddig nem sikerült teljes mértékben kielégíteni. Két nagyon fontos területen, a szakképzés és a fejlesztő pedagógia területén a jövőben feltétlenül többet kell tennünk. Szakképzésre és fejlesztő pedagógiai tevékenységre elsősorban a szociálisan és kulturálisan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy valamilyen részképesség-kieséssel küszködő tanulóknak van szükségük, akiknek felzárkóztatását, fejlesztését, életminőségének javítását és nem utolsósorban misszionálását számos intézményünk végzi. Az ilyen tehertétellel bíró családok, növendékek száma igen nagy arányban növekszik iskoláinkban, óvodáinkban. Ezeknek a speciális szakterületeknek ellátásához a Pedagógiai Intézetnek nagyobb segítséget kell a jövőben nyújtania megfelelő szakemberek bevonásával, egy erre a feladatra vonatkozó stratégia kidolgozásával.

A mögöttünk hagyott 10 esztendőért, a munka, a szolgálat végzéséhez kapott erőért és kegyelemért hálát adunk Istennek, a leleményesség, a bátorság és a kitartás Szentlelkének.

Köszönetet mondunk az Intézetet megalapító Püspöki Konferenciának, az alapítást szorgalmazó és az intézmény munkatársait folyamatosan támogató dr. Pápai Lajos püspök úrnak, az Oktatásügyi Bizottság elnökének és dr. Seregély István érsek úrnak, a Konferencia akkori elnökének. Megköszönjük dr. Veres András püspök úrnak hosszú éveken át párbeszédre és együttműködésre mindig kész nyitottságát, segítségét, aki püspökkari titkárként szívén viselte az Intézet és az oktatási intézmények gondjait.

Köszönetet mondunk a munkánk és gondjaink iránt érdeklődést és nagyrabecsülést kifejező dr. Erdő Péter bíboros, prímás, érsek, az MKPK elnökének támogatásáért, valamint dr. Német László SVD püspökkari titkár úrnak segítőkészségéért.

Valamennyi iskolafenntartó ordináriusnak, szerzetes elöljárónak, intézményvezetőinknek, kollégáinknak, tantárgygondozóinknak és szakértőinknek köszönjük az együttműködést, és kérjük a jövőben is támogatásukat, tanácsaikat és javaslataikat.

„… az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz,
csak az Isten, aki a növekedést adja.”
1 Kor 3,6

Köszöntő

Kifürkészhetetlenek a Gondviselés útjai. Amikor 1989-ben 8 katolikus iskola működött Magyarországon, álmodni sem mertük volna, hogy hamarosan katolikus iskolák százainak fenntartása lesz egyházunk megtisztelő, de nem könnyű feladata. A közoktatásban való részvétel olyan széles terület, ahol egyházunk hite és küldetése találkozik a társadalom igényeivel, az oktatás, a nevelés, a kultúra világával. És éppen ez a terület az, ahol az utóbbi évek során rengeteg reform, átalakítás, szerkezetváltás és változtatás ment végbe, ahol a szabályos és eredményes működéshez egyre több és hangsúlyosabb szakmai és adminisztratív feladatot kell megoldani. Nagyon is időszerű és bölcs döntés volt tehát a Magyar Katolikus Püspöki Konferenciának a 10 évvel ezelőtti határozata, a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet megalapítása.

Az elmúlt évtized tapasztalatai igazolják, hogy a KPSZTI formájában számos kiváló és elkötelezett szakember segíti a katolikus nevelés és oktatás ügyét, olyan szakmai hátteret nyújt az iskolafenntartóknak és maguknak az intézményeknek is, amely nélkül a színvonalas munka alig volna elképzelhető.

Hálát adok Istennek az elmúlt 10 év eredményeiért, és kérem bőséges áldását a KPSZTI és a katolikus közoktatás minden munkatársa számára.

Boldogságos Szűz Mária, Iskolák Pártfogója, könyörögj érettünk!

+ Erdő Péter

Dr. Erdő Péter
bíboros, prímás, érsek,
az MKPK elnöke

Tíz éves a ma már nélkülözhetetlen Intézet

Dr. Seregély István
egri érsek

Nehéz fölidézni az 1990-ben váratlanul bekövetkező, mindannyiunkat fölkészületlenül érő változások eseményeit és eredményeit. Két dolog azonban kétségtelen. Ha egy intézmény tíz év után, nyugtalan korunkban, nélkülözhetetlennek tűnik, akkor valóban nélkülözhetetlen, és az adott körülmények közt igazolta létét. Azok pedig, akik munkálkodnak benne, hálával ünnepelhetik az évek kerek fordulóját.

Nos, ilyen intézményként köszöntöm létrejöttének tizedik évfordulóján a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézetet és mindenkit, aki által született, kibontakozott és jövőt ígér megbecsült szolgálata.

Sajnálatos módon ifjúkoromban többszöri próbálkozás után sem sikerült naplóíró emberré válnom. Főleg most látom, mennyire hasznos lenne éppen az elmúlt, ezerarcú és számtalan kezdeményezést elindító idők emlékeinek ilyen naplószerű ismerete. De efféle krónikával, sajnos, nem rendelkezem.

A Jézus Krisztus alapította Egyház kezdettől missziós küldetéssel jött a világra. A misszió nem csak az Isten akarta élet evangéliumát nem ismerő emberek felé fordult: kis időn belül azzá a kötelességgé is vált, hogy a múló nemzedékek Krisztus-követését az új generációknak adja át. Ez, bárhogyan nevezték is kezdetben, már oktató-nevelő szolgálat volt. Nemcsak hitoktatás, vallásra nevelés, hanem krisztusi életet bontakoztató törekvés is. Kötelessége volt a családnak mint „családi egyháznak” és az egész krisztushívő közösségnek. Idővel az Egyház iskolaalapító, közoktatást teremtő tényezője lett az emberi kultúrtörténelemnek.

E tekintetben az ezeréves magyar kereszténység nagyon magas szintre emelte a jövő építését. Nem kell szégyenkeznünk Európa más népei, nemzetei előtt.

A sok téren nyomorúságot hozó 20. század közepén mégis megjelent az a magabiztos magyar nyilatkozat, miszerint a nép állama átvette az oktatás és nevelés, valamint a szociális gondoskodás föladatát az Egyháztól. A kétnemzedéknyi gyarmati sors kultúrpolitikája meg is tépázta a keresztény szellemiséget. Szerencsénkre nyolc katolikus iskola folytonosságot jelentett az örökség és az újrakezdés között.

A közszolgálatban való részvétel szabadságának birtokában a magyar katolikus és más keresztény egyházak széles körű igénynek próbáltak eleget tenni iskoláik újraindításával és új iskolák alapításával.

Hamar rájött hazánk új, útját tapogatózva kereső vezetése, hogy a megváltozott körülmények között az oktatás rendszerének időtálló és eredményes megújulását, kibontakozását irányítani kell mind az állami és önkormányzati, mind az egyházi közoktatás terén.

Nem tudom, kinek jutott eszébe vagy kit utánzott valaki, kik voltak az okos emberek e feladat megvalósításában. Azt sem tudom, mennyire sikerült megoldani országosan, de azt igen, hogy nálunk valóra vált a cél. Létrejött és tíz éve áll a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet, a KPSZTI, és ez idő alatt a magyar viszonyok közt jól működő iskolahálózat őrévé vált.

Az intézmény nemcsak a nevében megfogalmazott követelmény megvalósítója, a katolikus közoktatás rendszerének sikeres irányítója lett, de – időnként viszontagságos helyzetekben – másoknak is példát mutató módon végzi munkáját az oktatás és nevelés szolgálatában.

Tizenöt éven át elnöke lévén a Magyar Katolikus Püspöki Konferenciának, bár iskolaügyekben nem személyesen tevékenykedő vezetőként, de láttam a KPSZTI születését, kibontakozását. Láttam, hogy néhány rátermett és lelkes ember munkája nyomán, új körülményekkel megküzdve, az Intézet – követve a mindig változó törvényeket, rendeleteket és előírásokat – eredményesen tudja irányítani iskoláink működését, megóvni életképességüket.

Külön érdekes és meglepő volt látni a ma minőségellenőrzésnek nevezett, máshol bizony gyengén működő „tanfelügyelet" hatékonnyá válását. Ezt a munkát az egyházmegyém által fenntartott oktatási intézményekben szervezett ellenőrzések során, az ellenőrzést és értékelést végző munkatársak révén közelebbről is megismertem és elismerem.

Mit kívánhatnék a tízéves jubileumát ünneplő Intézetnek, vezetőinek és munkatársaiknak? Mindenekelőtt azt, hogy az Intézet maradjon fenn továbbra is. Vezetői és munkatársai ne veszítsék el lelkesedésüket és munkakedvüket. Vállalják átalakuló világunkban az egész közoktatásra és köznevelésre nehezedő terheket Jézus Krisztushoz és Egyházához való hűséggel és áldozatossággal.

Nem ígérhetem, amit kezdetben reméltem, hogy a világ barátságos lesz munkánk és szolgálatunk iránt. Bízom mégis, hogy Isten és ember előtti őszinteségben, egy nálunk szerencsésebb jövőt megérő nemzedék javáért fáradozunk. Bízzanak benne, hogy a magyar egyház, intézményei és azok munkatársai teljesíteni tudják és teljesíteni fogják a Gondviselés által nekünk rendelt küldetést.

Isten áldja meg eredményes jövővel a jubiláló Intézetet!

Tíz éves a KPSZTI

Dr. Pápai Lajos
győri püspök

Az idő gyorsan szalad: a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet elérkezett alapításának 10. évfordulójához. Mint a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Oktatásügyi Bizottságának elnöke kezdettől ott lehettem az Intézet létrejötténél, kezdő lépéseinél és további fejlődésénél.

Először az MKPK titkárságának épületében kapott helyet az Intézet, majd 2003-ban a mai – immár végleges – épületébe költözhetett.

Az Intézet léte, munkássága felbecsülhetetlen értéket jelent a magyar katolikus iskolarendszer számára. Míg az állami pedagógiai intézetek egy-egy kisebb terület iskoláit fogják össze, addig a KPSZTI munkája azt jelenti, hogy a Katolikus Egyház által fenntartott összes közoktatási intézmény egységes ellenőrző-tanácsadó-továbbképző háttértámogatással működik Soprontól Nyíregyházáig és Esztergomtól Pécsig. Ezt az egységes – a katolikus óvodákat, általános iskolákat, szakiskolákat, középiskolákat támogató – intézeti munkát „szent irigységgel” és megbecsüléssel figyelik a hasonló intézmények is.

Nekünk pedig elsőrendű fontosságú érdekünk, hogy katolikus iskoláink mindig megfeleljenek annak a színvonalnak és elvárásnak, amit egyrészt „iskola”, másrészt „katolikus” voltuk alapján joggal elvárnak tőlük.

A tíz év eseményeit, eredményeit bővebben megismerhetjük ebből a kiadványból. Én csak köszönetemet szeretném kifejezni a KPSZTI intézetvezetőinek: Szilágyiné Dr. Szemkeő Juditnak és Bajzák Erzsébet M. Eszter nővérnek, valamint munkatársaiknak azért az áldozatos munkáért, amit e tíz évben végeztek.

Az MKPK a KPSZTI megalapításával és fenntartásával is kifejezte azt a meggyőződését, hogy katolikus iskoláinkat úgy tekinti, mint apostoli tevékenysége kiemelten fontos lehetőségét, a KPSZTI és katolikus iskoláink dolgozóit pedig, mint akik nagyon fontos egyházi küldetést teljesítenek.

Ad multos annos!

Köszöntő a KPSZTI alapításának 10. évfordulójára

Dr. Veres András
szombathelyi püspök

„Akik igazságra tanítottak sokakat,
tündökölnek örökkön-örökké, miként a csillagok.”
Dán 12,3

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia felkérésére 1998. augusztus 1-jétől vettem át a Konferencia Titkárságának vezetését. A Konferencia épületében működő intézmények között egyik volt a KPSZTI, amellyel szomszédi kapcsolatba kerültem, mivel az Intézet a titkár lakásának szomszédságában működött. Talán e közelségnek is köszönhető, hogy naponta gyakran találkoztam az Intézet munkatársaival a hivatalos megbeszéléseken túl is. Erre az időre esik, hogy rohamosan nőtt az egyházi fenntartású iskolák száma, ezért az Intézetben folyó munka is rohamosan növekedett. Egyre inkább szükségesnek látszott, hogy számukra egy megfelelő működési feltételeket biztosító épületet találjunk, mert a hely szűkössége már a munka végzését nehezítette. De erre csak néhány év múlva kerülhetett sor.

Azt örömmel láttam, hogy az Intézet munkatársai nagy hozzáértéssel és elkötelezettséggel végezték a munkájukat. Ezt azért érzem szükségesnek megjegyezni, mert a folytonosan változó oktatási törvények nagy zűrzavart teremtettek az iskolák életében, ezért számukra nagy segítséget jelentett, hogy a KPSZTI-hez fordulhattak, ahol mindig szakszerű és megbízható eligazítást kaptak. Az iskolák vezetői gyakran megfogalmazták felém a köszönetüket, amely köszönet valójában az Intézet munkatársait illette meg. A katolikus iskolák fenntartói számára is nagy könnyebbséget jelentett az, hogy bízhattak az Intézet munkatársainak szakértelmében és segítőkészségében. Valójában, amit csak általánosságban fogalmazok itt meg az Intézet munkájáról, az nagyon szerteágazó és sokrétű tevékenységet jelentett. A Katolikus Egyház nagy oktatási intézményrendszerét nem is lehetett volna az Intézet segítsége nélkül eredményesen működtetni. Nélkülük az egyes fenntartóknak kellett volna több munkatársat foglalkoztatni az oktatás területén, s az iskolájuk érdekeinek érvényesítése még

akkor sem lett volna olyan eredményes, mint így. Az egységes fellépés a minisztérium felé mindig hatékonynak bizonyult. A többi egyházak képviselői is gyakran elismeréssel szóltak az Intézet munkájáról.

Úgy tapasztaltam, hogy a kormányzat munkatársait is gyakran meglepte az a felkészültség és szakszerűség, amellyel – a Püspöki Konferencia Titkárságának munkatársaival összefogva – az egyes tárgyalásokra érkeztünk. Öröm volt ilyen munkatársakkal dolgozni. Természetesen ez többször késő estébe és nemegyszer éjszakába nyúló munkát követelt, mert legtöbbször csak nagyon kevés felkészülési időt kaptunk a tárgyalások előtt.

Azt elfogódottság nélkül kijelenthetjük, hogy a katolikus oktatási intézményeink szakmai fejlődésében óriási szerepet játszott a KPSZTI-ben végzett kiváló munka. Egyrészt a tanácsadások és továbbképzések, másrészt az egyes intézményekben végzett komplex ellenőrzések sokat segítettek abban, hogy az iskolák felismerjék saját értékeiket és hiányosságaikat, így javítsák az ott folyó szakmai és lelki munkát.

Nem tudjuk – miként ez az elmúlt 17 évben már többször előfordult –, hogy milyen jövője lesz az egyházi oktatási intézményeknek. Azt a demokráciára nézve nagy szégyennek és deficitnek tartanám, ha a kormányzat ellehetetlenítené ezen iskolák működését. Remélem, ez soha nem fog bekövetkezni! Az viszont biztosan állítható, hogy egy olyan összpontosított szakmai munkára, mint amit a KPSZTI végez immár 10 éve a katolikus oktatás érdekében, mindvégig szükség lesz. Kívánom, hogy az Intézet minden munkatársa azzal a szakmai és keresztény elhivatottsággal végezze továbbra is a munkáját, amelynek számtalan tanúbizonyságát adták az elmúlt évek alatt.

Ad multos annos!

Visszatekintés

Szilágyiné dr. Szemkeő Judit
rektor, Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Az 1997-es évben megtisztelő lehetőséget kaptam a Magyar Katolikus Püspöki Konferenciától. Előkészíthettem és elindíthattam a katolikus közoktatás szakmai összefogását és működését az Egyház tanítására támaszkodva segítő intézményt, a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézetet.

Ma is sokakban felmerülhet a kérdés, hogy miért nem a hagyományos névvel, egyszerűen pedagógiai intézetként alapítottuk az intézményt. A válasz egyszerű: szerettük volna hangsúlyozni a közösségformálást elősegítő szervezőmunkát, a fenntartókkal való kapcsolattartást, továbbá annak lehetőségét, hogy az intézmény aktívan részt vegyen a továbbképzések szervezésében, irányításában. Célunk az volt, hogy ne csak a szűken vett szakmai továbbképzésekre, hanem hitéleti, szemléletformáló képzésekre is lehetőséget nyújtsunk.

Tíz év mindannyiunk életében hosszú idő, bármilyen gyorsan elszalad. Visszaemlékező soraimra készülve elővettem az 1997. szeptember 17-én megjelent *Katolikus iskola és óvoda* című lap első számát. Ez a lap adott hírt az új intézmény indulásáról. A következőket írtam az első számban céljainkról:

„Szeretnénk elősegíteni a katolikus oktatási intézmények egyre bővülő családjában a véleménycserét, az információk áramlását. Keveset tudunk egymásról, pedig közösen könnyebben oldhatjuk meg az előttünk álló feladatokat. Valljuk be, hogy a közoktatási törvény módosítása után, a Nemzeti alaptanterv bevezetése előtt súlyos gondokkal kell szembenéznünk. Hogyan tanítsunk? Milyen dokumentumokat hol szerezhetünk be? Hová adhatunk be pályázatokat? Milyen tankönyveket használjunk? Milyen továbbképzésre menjünk? Hitünk megóv ugyan a csüggedéstől, de hosszú távon akkor szerzünk támogatókat a társadalom széles rétegeiből, ha munkánkat nemcsak tiszta szívvel, hanem nagy szakértelemmel végezzük. Ha a keresztény szellemiségű óvoda és iskola egyben minőségi oktatást és nevelést is nyújt."

Terveink megvalósítását megkezdtük. Én 1998-ban egyéb feladataim miatt nem tudtam folytatni munkámat a KPSZTI-ben, de nagy örömmel láttam és látom, hogy az elképzeléseim valóra váltak, valóra válnak. A gondok természe-

tesen nem tűntek el, vagy ha igen, újak jöttek helyettük. A közös gondolkodás lehetősége azonban mindenképp erősödött. Ma sokkal szorosabb a kapcsolat az intézmények vezetői, munkatársai között. Ismerik egymást, eszmecserét folytatnak. Intézményesedett a belső tájékoztatás, a továbbképzés. Létrejött és működik a belső információs rendszer. Nagy örömmel kísérem figyelemmel az Intézetben folyó munkát.

Az intézmények minőségbiztosítási rendszerének eredményeként elkészített elemzések a magyar közoktatási kutatások kincsesbányáját jelenthetik. Nagyon jelentős szakmai eredményt hozhat a dokumentumok beható vizsgálata, feldolgozása.

A már idézett újságunkban hírt adtunk az első átfogó elemzésről, amelyet kérdőívek alapján készítettünk. Néhány adatot ismertetek a felmérésből. Kiemelkedőnek találtuk az iskolák és a szülők együttműködését. Az iskolák 84%-ában működött iskolaszék, 37%-ukat segítette szülői egyesület tíz évvel ezelőtt. Kimutattuk, hogy az iskolák nem kirekesztők, a szülők kevesebb mint egynegyedének volt felsőfokú végzettsége, 7%-uk az általános iskolát sem fejezte be.

A tíz éve készített felméréseink eredményeinek nagy része visszaköszön a felekezeti középiskolákban készült reprezentatív felmérés eredményei között (Pusztai Gabriella, *Iskola és közösség,* Gondolat, 2004). A felekezeti iskolák befogadó jellegét egyértelműen aláhúzzák az újabb vizsgálatok is.

2006 őszén én is készítettem felmérést arról, hogy kik és miért keresnek egyházi iskolát a gyermekeiknek. A felmérés nem volt átfogó, csak néhány óvodában és iskolában végeztük el, de voltak önkormányzati kontrollcsoportjaink. Egyértelműen megállapítható volt, hogy az egyházi óvoda és iskola a szülők nagy része számára biztonságot, szeretetteljes közösséget jelent, amelyre a gyermekek nevelése során számítani lehet, amely lehetővé teszi, hogy a családok is közösséggé formálódhassanak. A felekezeti óvodák és általános iskolák sok szülőt vezetnek vissza a gyermekkorban otthagyott hithez, templomhoz is.

A szakmai eredmények mellett – felméréseim szerint – az óvodák, iskolák légköre, értékrendje, az intézmények és a szülők kapcsolata is kiemelten fontos. Bízom benne, hogy a fejlődés nem törik meg.

Befejezésül egy külső értékelésből szeretnék néhány gondolatot idézni. Az *EDUCATIO 2005* őszi száma az egyházak és az oktatás kapcsolatával foglalkozott. Örömmel olvashatjuk (Kozma Tamás, *Egyházi iskolák – interkulturális nevelés*), hogy az egyházak oktatáspolitikai szerepvállalása volt „a legnagyobb változás, amely a kilencvenes évek elejét az évtized végétől elválasztja. …Az egyházak képviselői elfogadottá váltak az oktatáspolitikai grémiumokban. Azok a kollégák, akik ezt a szerepet vállalták, mára otthonosan mozognak új szerepeikben. De még inkább igaz, hogy új nemzedék lépett be az oktatáspolitikai »arénába«, amely új módon akarja és tudja alakítani az egyházi oktatáspolitikát. Nem sérelmi politikát folytat, hanem misszióra törekszik.”

Meggyőződésem, hogy a KPSZTI minden munkatársának és szakértőjének igen nagy szerepe van abban, hogy az elmúlt évtizedben az egyházi oktatás szerepéről alapvetően megváltozott a pedagógiai kutatók véleménye is. Köszönöm.

Köszönetet kell mondanunk mindazoknak, akik vállalták, hogy egyházi intézményben dolgoznak, illetve azoknak a családoknak, akik egyházi óvodát és iskolát választanak gyermekeiknek. Az egyházi iskolai hálózattal kapcsolatban a legnagyobb elismerést éppen az váltja ki – tovább idézve Kozma Tamás cikkéből –, hogy létezik egy „néha képzeletbeli, néha pedig valós közösségi háló, amely meg tud szerveződni és működni is tud az állam nélkül". Erre az összefogásra, a valódi közösségi hálóra nagy szükségünk van! A háló szövögetésében, erősítésében is – nevének megfelelően – fontos szerepet játszik a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet.

Befejezésül Kányádi Sándor 10 év után is aktuális versét idézem.

Ne félj!

Ne félj, ne félj!
Múlóban már a tél.

A nap, a nap
lassan erőre kap.

Remény, remény
ragyog az ág hegyén.

De még, de még
tartja magát a jég.

De már, de már
ripeg-ropog, akár

az ablak üvege,
ha labda töri be.

Barcsák Marianna:

A Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet története

A rendszerváltást követő évek a katolikus egyház számára az építkezés évei voltak. Ahhoz, hogy részt vehessen a társadalom lelki-szellemi megújításában, újjá kellett szerveznie azt a sokszínű egyházi életet, amelyet a kommunizmus évei alatt hivatalosan mindössze a plébániák, négy szerzetesrend, néhány szeretetotthon, valamint nyolc gimnázium működtetésére korlátoztak.

A közoktatásban az 1990-es években a nyolc – a diktatúra évei alatt is működő – katolikus gimnázium mellett újabb intézmények is megnyitották kapuikat, köztük óvodák, általános iskolák, szakképző központok.

1992-ben már szükségesnek mutatkozott a közel 100 katolikus közoktatási intézmény szakmai tevékenységének támogatása, összehangolása, ezért a Magyar Katolikus Püspöki Kar átszervezte az általa 1950. október 5-én létrehozott Katolikus Középiskolai Főhatóságot, és új néven, Katolikus Iskolai Főhatóságként működtette tovább. Ennek keretein belül gyakorló pedagógusok, szerzetestanárok vállalták napi munkájuk mellett a régi és új intézmények alapítása vagy újraalapítása körüli feladatokban való segítségnyújtást.

Az óvodák, iskolák, kollégiumok száma a 90-es évek végére már elérte a kétszázat, és túl az alapítás nehézségein komoly pedagógiai-szakmai feladatokkal is meg kellett birkózniuk. Elengedhetetlenné vált a hatékony szakmai segítségnyújtás más módon való megszervezése, mégpedig egy olyan intézmény keretein belül, ahol főállású kollégák állnak folyamatosan az intézmények rendelkezésére az intézménytípusoknak és az egyes feladatoknak megfelelően.

1997. június 11-én a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia a Katolikus Iskolák Főhatósága utódjaként létrehozta a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézetet, amely pedagógiai-szakmai szolgáltató intézményként kezdte meg működését Budapesten dr. Szemkeő Judit vezetésével.

1998-ban a Püspöki Konferencia Bajzák Erzsébet M. Eszter nővért kérte fel az Intézet igazgatására, aki azóta is irányítja az itt folyó munkát.

1999 januárjában az Oktatási Minisztérium az Intézetet felvette a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó pedagógiai intézetek sorába.

Az Intézet tevékenységének bővülése és a programokon részt vevők nagy száma néhány éven belül szükségessé tette az infrastrukturális feltételek javítását. 2003 őszén a fenntartó az MKPK Központi Irodaházát jelölte ki a KPSZTI működési helyéül, így ma már kényelmesebb munkakörülmények, saját előadó-

termek, korszerű technikai eszközök segítik és könnyítik meg az Intézetben dolgozók munkáját.

Pedagógusképzések, továbbképzések, szakmai napok, konferenciák szervezése, komplex intézményellenőrzési és -értékelési rendszer működtetése, tájékoztatás az oktatást szakmai és gazdasági szempontból érintő jogszabályok változásairól, kiadványszerkesztés, központi adatbázis működtetése, tanulmányi pályázati és versenyrendszer működtetése, az intézmények napi problémáiban való segítségnyújtás – ezek jelentik ma az Intézet tevékenységének alapját.

A feladatok ellátását a főállású szakértők mellett jelenleg mintegy 153 külső közoktatási szakértő és 91 külső érettségi és vizsgaelnök segíti.

Fabók Györgyné:

Az Irodaház története

A KPSZTI működése az évek folyamán egyre szerteágazóbb lett, hiszen örvendetes módon nőtt a katolikus közoktatási intézmények száma. A szakmai szolgáltatás követelményeinek és előírt feladatainak teljesítése egyre több előadótermi kapacitást igényelt. Kezdetben a konferenciák, értekezletek és egyéb programok megtartásához a város különböző pontjain béreltünk termeket, autóval szállítottuk a helyszínre az eszközöket, felszereléseket, a rendezvényekhez szükséges sokszorosított anyagot, ételt, italt.

A feladatok számának növekedésével párhuzamosan nőtt a munkatársak létszáma is. Kinőttük a Püspöki Konferencia épületében ideiglenes használatra kapott irodákat.

2002-ben vásárolta meg az MKPK a Városligeti fasor 42. szám alatti épületet, amely méreteiben, elhelyezkedésében egyaránt megfelelt azoknak az elvárásoknak, amelyek a KPSZTI feladatellátásához szükségesnek bizonyultak.

Az épület egyes források szerint 1912-ben, más leírások tanúsága szerint pedig 1925-ben épült. Tervezői Révész Sámuel és Kollár József építészek voltak. Stílusát tekintve historizáló elemeket tartalmazó késő szecessziós, eredetileg egyemeletes épület, amelynek a Katolikus Püspökkari Konferencia előtt már számos tulajdonosa volt.

Az épület átalakítási tervét Bozsó Annamária építész és az IPARTERV munkatársai készítették. A hasznosítható terület a tetőtér és a korábbi pince beépítésével nagymértékben kibővült. Az emeleti és a tetőtérben levő iroda-

helyiségek belső tereit úgy alakították át, hogy alkalmas legyen több központi intézmény elhelyezésére. Ma a Pedagógiai Intézet mellett az Irodaházban működik a Magyar Kurír Szerkesztőség, a Magyar Liturgikus és Egyházzenei Intézet, a Migrációs Iroda, az MKPK Ifjúsági Bizottsága, az Országos Katolikus Gyűjteményi Központ, az Országos Lelkipásztori Intézet, valamint a Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat is.

Konferenciaterem

Az épület földszintjén alakították ki a 220 m^2 összterületű, hosszan elnyúló konferenciatermet, amely 230 fő befogadására alkalmas. Iványi Mónika belsőépítész tervei szerint készült, könnyen mozgatható gördülőfalakkal négy kisebb, különálló szekcióteremre választható szét. Ezzel a megoldással jó hangszigetelésű, praktikus, kényelmes és jó térérzetet biztosító helyiségeket nyerhetünk. A terem összenyitható a 12 férőhelyes kápolnával, így templomi funkciót is betölthet.

A földszint folyosószerű előtere, melyet a fehér falak és a kerek ablak tesz világossá és levegőssé, megfelelő helyet biztosít a vendégfogadás és a ruhatár számára.

Így valósult meg az a régóta tervezett elképzelés, hogy az értekezleteket, tanfolyamokat, továbbképzéseket elvárásainknak megfelelően, színvonalas körülmények között lehessen megtartani.

A konferenciatermet már építésekor felszerelték audiovizuális eszközökkel, amelyeket az igényeknek megfelelően évről évre bővítünk. Ma már a négy szekcióterem műszaki paraméterei is azonosak: ezzel lehetővé vált, hogy akár egyszerre mind a négy előadóteremben képet, hangot és internet-hozzáférést biztosítsunk.

Schillingerné Gulyás Ilona:

Adatok a 10 év tükrében

A Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézetet a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 1997-ben a Katolikus Iskolák Főhatósága jogutódjaként abból a célból alapította, hogy a folyamatosan bővülő katolikus közoktatási intézményrendszer egységét, szakmai színvonalát emelje. Ezért az Intézet történetéhez szorosan kapcsolódik a katolikus közoktatási intézmények fejlődése.

Az egyházi iskolák államosítása és újraindításuk engedélyezése közötti időszakban (1950 és 1990 között) a Magyar Katolikus Egyház csak nyolc gimnáziumot működtethetett mindössze négy szerzetesrend – a bencés, a ferences, a piarista és a szegény iskolanővérek – fenntartásában. 1950. október 5-én az MKPK létrehozta a Katolikus Középiskolai Főhatóságot e gimnáziumok vezetésének, működtetésének segítésére.

1. ábra: A katolikus közoktatási intézmények számának alakulása 1990 és 2006 között

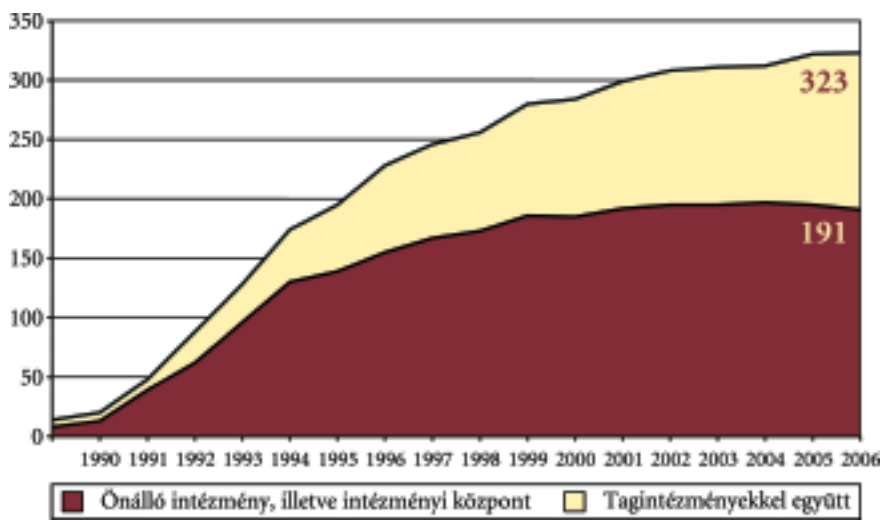

1990-ben az egyházaknak ismét lehetőségük nyílt közoktatási intézmények alapítására, újraindítására. Az 1. ábra mutatja, hogy 1990-től hogyan nőtt évről évre a katolikus egyházi fenntartású intézmények száma. 1999-ig minden év szeptemberében 20-40 új intézmény, illetve tagintézmény alakult. 1999-től továbbra is nő az intézmények száma, bár kevésbé gyors ütemű a fejlődés. Az önálló, illetve

fő intézmények számában az utolsó években enyhe csökkenés tapasztalható, ugyanis az eltelt évek alatt kiderült, hogy gazdaságosabban működtethetők a közös vezetés alatt álló többcélú intézmények, így évről évre tanúi lehetünk önálló intézmények összevonásának. Sajnos néhány intézmény működtetése gazdaságtalannak bizonyult, ezeket be kellett zárni. Jelenleg 191 önálló intézményben, illetve intézményközpontban folyik oktató-nevelő munka. Az intézmények száma tagintézményeikkel együtt összesen 323.

Nemcsak számban gyarapodtak folyamatosan az intézmények, hanem az ellátott feladatok típusa szerint is bővültek, óvodák, általános iskolák, kollégiumok kezdték meg munkájukat. A 2. ábrán látható, hogy a 2006/2007-es tanévben már milyen sokszínű a katolikus közoktatás. Legmagasabb a katolikus általános iskolák száma, de működnek óvodák, gimnáziumok, kollégiumok, szakközépiskolák, szakiskolák, alapfokú művészetoktatási intézmények is.

2. ábra: A katolikus közoktatási intézmények száma intézménytípusonként a 2006/2007-es tanévben

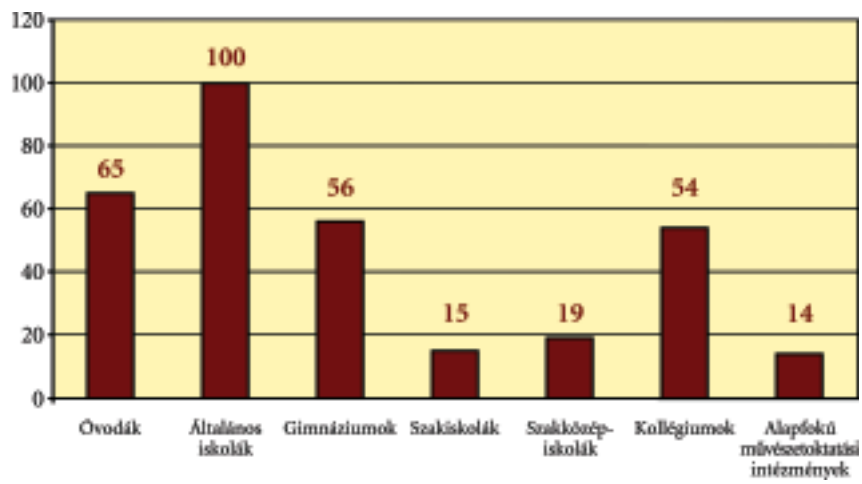

Még színesebb képet kapunk a katolikus közoktatási intézményekről, ha nem csak az intézménytípusokat vizsgáljuk. Működnek gyógypedagógiai ellátást végző óvodák, iskolák. Az intézmények között van hét gyakorlóiskola és egy gyakorló óvoda is. A gimnáziumi nevelés-oktatásban nappali tagozaton 4, 5, 6 és 8 évfolyamos képzési formában, illetve esti és levelező tagozaton tanulhatnak a diákok. Több iskolában, óvodában német nemzetiségi nevelés-oktatás, egy iskolában szlovák nemzetiségi oktatás folyik. Három iskola van, ahol két tannyelvű oktatásban részesülhetnek a tanulók. A szakiskolák között előkészítő és speciális

szakiskola is működik. Az alapfokú művészetoktatás terén leggyakrabban zeneművészeti oktatással találkozunk, de találunk képző- és iparművészeti, tánc-, szín- valamint bábművészeti képzést is. Vannak óvodák, iskolák, ahol kisebbségi vagy hátrányos helyzetű gyermekek nevelése-oktatása folyik.

Miután 1990-től a Magyar Katolikus Egyház újra engedélyt kapott közoktatási intézmények alapítására, évente egyre több egyházmegye, szerzetesrend, illetve az egyház keretein belül működő más szervezet vállalkozott erre a feladatra. A 3. ábrán látható a katolikus közoktatási intézmények fenntartóinak számbeli gyarapodása. 1990-ben négy egyházmegye: a Győri, a Hajdúdorogi, a Szeged–Csanádi és a Székesfehérvári Egyházmegye indított elsőként újra iskolát. 1994-ben már az összes egyházmegye működtetett több-kevesebb közoktatási intézményt.

1991-ben a Miasszonyunkról nevezett Női Kanonokrend csatlakozott először a négy iskolafenntartó rendhez, és óvodát alapított. 1991 és 1996 között további 19, majd 2004-ig újabb 2 szerzetesrend hozott létre óvodát, iskolát, kollégiumot. A szerzetesi fenntartók száma jelenleg 25.

3. ábra: A katolikus közoktatási intézmények fenntartóinak száma 1950 és 2006 között

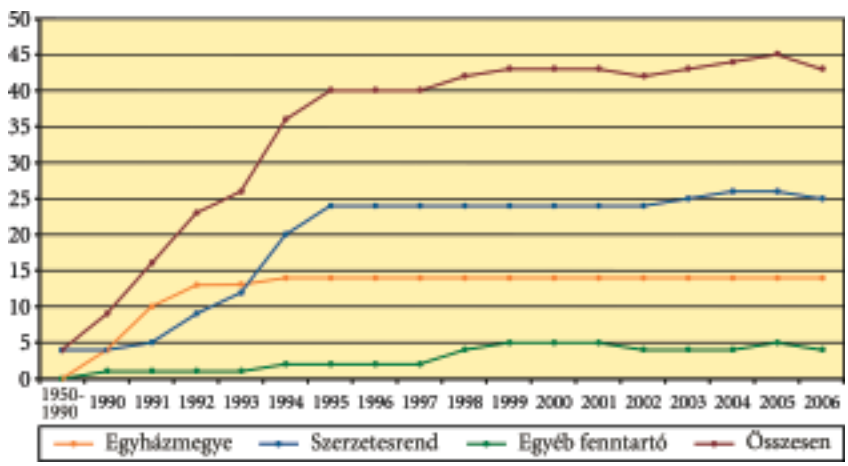

Az első nem egyházmegyei és nem szerzetesi fenntartású katolikus intézményt 1990-ben alapította a Magyar Karitász: a fenntartói feladatokat 2002-ben átvette tőlük a Szatmári Irgalmas Nővérek Társulata. A Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat 1998-tól 2006-ig tartott fenn óvodát Ipolytölgyesen.

Jelenleg négy „egyéb fenntartó” működtet katolikus közoktatási intézményt: az Apor Vilmos Katolikus Főiskola, a Magyar Kolping Szövetség, a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola és a Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola.

A 2006/2007-es tanévben nevelési-oktatási intézményeinkben óvodába, általános iskolába és középiskolába összesen 65 384 gyermek járt. A 4. ábra mutatja a tanulólétszámok arányát a négy fő intézménytípusban. Kollégiumi ellátásban 5 406 fő, művészetoktatásban 2 823 tanuló részesült. A gyermekek nevelését, oktatását 5 898 pedagógus végezte.

4. ábra: A tanulólétszámok százalékos megoszlása intézménytípusonként a katolikus közoktatási intézményekben a 2006/2007-es tanévben

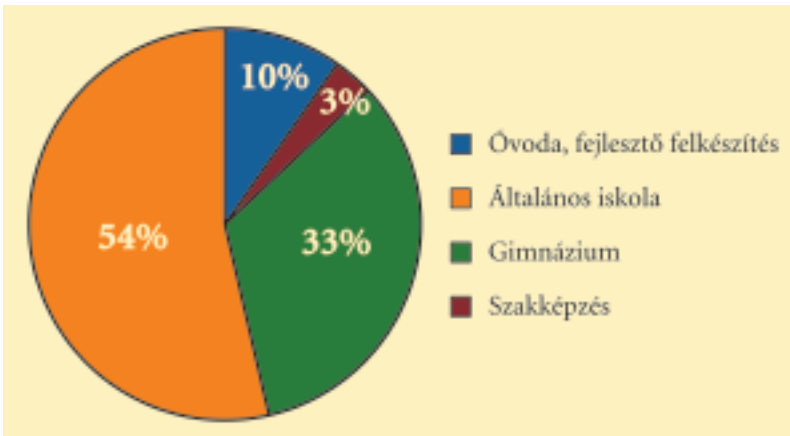

Az 1. és 2. táblázat a katolikus közoktatási intézményekben tanulók, illetve a katolikus közoktatási intézmények arányát mutatja be a magyar közoktatásban 2006-ban.

A tanulók és az intézmények aránya intézménytípusonként szinte megegyezik, ami azt mutatja, hogy az intézményekben a tanulók létszáma a katolikus óvodák, iskolák esetén megegyezik az országos átlaggal. A szakközépiskoláknál tapasztalhatunk kisebb eltérést: az itt tanulók aránya 0,7%, ellenben a szakközépiskolák aránya 2%. Vagyis az országos átlaghoz képest egy katolikus szakközépiskolában kevesebb diák tanul.

Mind a két táblázat azt jelzi, hogy a katolikus gimnáziumi oktatás aránya a legnagyobb a teljes közoktatási rendszeren belül, ezt követi az általános iskolák, az általános iskolában tanulók aránya.

1. táblázat: A katolikus intézményekben tanulók száma és aránya Magyarországon 2006-ban

	Az összes tanuló létszáma Magyarországon (fő)	Ebből a katolikus intézményben tanulók száma (fő)	A katolikus intézményekben tanulók aránya
Óvoda	326 605	5 323	1,6%
Általános iskola	861 858	29 662	3,4%
Szakközépiskola	287 290	1 877	0,7%
Gimnázium	243 878	18 445	7,6%
Alapfokú művészetoktatás	332 099	2 823	0,9%

2. táblázat: A katolikus intézmények (feladatellátási helyek) száma és aránya Magyarországon 2006-ban*

	Az összes intézmény (feladatellátási hely) száma Magyarországon	Ebből a katolikus feladatellátási helyek száma	A katolikus intézmények aránya
Óvoda	4 526	65	1,4%
Általános iskola	3 614	100	2,8%
Szakközépiskola	931	19	2,0%
Gimnázium	761	56	7,4%
Alapfokú művészetoktatás	3 255	14	0,4%

* Az országos adatok a Közoktatási Információs Iroda honlapján (www.kir.hu) 2007. 02. 22-i dátum alatt megtalálható információk alapján szerepelnek.

A KPSZTI a fenntartókkal együttműködve szeretné a katolikus közoktatási intézményeket segíteni, hogy az értékteremtő, emberformáló feladataikat minél eredményesebben láthassák el.

Pedagógiai-szakmai tevékenységek

Titkárság

Emőd Gábor		Barcsák Marianna
Dr. Leibinger Jánosné	Bajzák Erzsébet M. Eszter	Dr. Mártonné Sárossy Mónika

Bajzák Erzsébet M. Eszter nővér SSND intézetvezető, pedagógiai szakértő 1998 őszétől áll a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet élén. Feladata a katolikus közoktatási rendszer szakmai irányítása és szervezése. A vezetésen kívül az Intézet arculatának kialakítása is feladata volt az évek során. A katolikus közoktatási intézményeket segítő munkában jól hasznosítja pedagógusi életútjának tapasztalatait: tanárként, osztályfőnökként, kollégiumi nevelőként és igazgatóhelyettesként dolgozott, majd 1989 és 2003 között, 14 éven át a Patrona Hungariae Általános Iskola, Gimnázium, Diákotthon és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény igazgatója volt. A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen is tanít, a szakvizsgára jelentkezők képzésében vesz részt. Országos szakértő és vizsgáztató.

Dr. Leibinger Jánosné intézetvezető-helyettes, pedagógiai szakértő 2001 januárjától dolgozik a KPSZTI-ben. Előtte 25 évig a budapesti Madách Imre Gimnázium tanára, igazgatóhelyettese, majd 6 évig igazgatója volt. Pedagógiai és vezetői tapasztalatai segítik az Intézet pedagógiai munkájának irányításában. Feladata a pedagógiai szakértők, pedagógiai előadók, az informatikusok és a Renovabis pályázatokkal foglalkozó munkatárs munkájának segítése és a vezető helyettesítése szükség esetén. Munkájában felhasználja felsőfokú oktatási informatikus végzettségét is. Országos szakértő és vizsgáztató.

Barcsák Marianna titkárságvezető, pedagógiai szakértő 1998-tól az Intézet munkatársa. Feladata a stratégiai dokumentumok elkészítése, frissítése, a levelezés, az archiválás szervezése. Mivel a KPSZTI emelt szintű érettségi vizsgaközpontként is működik, folyamatosan kapcsolatot tart az OKÉV-vel, valamint koordinálja a vizsgák helyi lebonyolítását. Emellett a SuliNova Kht-val közösen meghirdetett akkreditált pedagógus-továbbképzések szervezésével is ő foglalkozik. Dolgozik még a minőségfejlesztés és – EU pályázatíró és projektmenedzser végzettsége révén – a pályázatírás területén is.

Dr. Mártonné Sárossy Mónika titkárnő, pedagógiai előadó 2006-ban jött intézetünkbe. Előtte tanítónőként dolgozott. Pedagógus végzettsége sokat segít a titkárnői feladatokban, hiszen bármilyen, iskolákban előforduló problémát pedagógusként tud értékelni. Munkájához nagy segítséget nyújt felsőfokú oktatási informatikus végzettsége, mert a levelek iktatása és az irattár gondozása mellett kiadványokat készít, adatokat rendszerez. Emellett természetesen ellátja az általános titkárnői feladatokat is.

Emőd Gábor adatrögzítő 2006 januárja óta kollégánk, feladata az Intézet házon kívüli hivatalos ügyeinek intézése, valamint a postázás. Hivatásos jogosítványa révén a szolgálati gépkocsikkal való szállítást is ő végzi el. Mivel felsőfokú műszaki végzettséggel rendelkezik, így a rendezvények technikai hátterének biztosításában, azok elektronikus rögzítésében is részt vesz.

Óvodai szakterület

Grolyóné Szabó Éva
pedagógiai szakértő

A Szántó Kovács János Szakközépiskolában végzett Balassagyarmaton 1980-ban mint óvónő. 1987-ben szerezte meg a felsőfokú óvodapedagógusi diplomát Kecskeméten, a Tanítóképző Főiskolán. Óvodapedagógusként dolgozott 22 évig, ebből 5 évet katolikus óvodában. 2003-ban a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen szakértői szakvizsgát tett, majd szintén ott 2004-ben a közoktatási vezető szakvizsgát szerezte meg.

A Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézetben 2002 augusztusától töltöm be az óvodai szakértő munkakört. Feladataim közé tartozik a katolikus óvodák összefogása, szakmai munkájuk segítése, a kapcsolattartás, továbbképzések, konferenciák szervezése. Emellett fontosnak érzem megfelelő szakemberek bevonásával szakmai anyagok, segédanyagok készítését, összeállítását és azok megküldését minden katolikus óvodába, hogy ezekkel is segítségükre legyünk intézményeinknek.

Jelenleg Magyarországon 65 katolikus óvoda és 3 alapítványi óvoda működik, ahol katolikus nevelés folyik.

Évente általában 35-40 továbbképzést szervezek a katolikus óvodákban dolgozó munkatársaknak, ezeken közel 1500 fő vesz részt.

Az óvodavezetői munkacsoport összejövetele, 2006.

Továbbképzéseink többnyire óvodavezetőknek, óvodapedagógusoknak szólnak, de van külön továbbképzési lehetőség a dajkáknak is dajkatanácskozás keretében.

Szerveztem továbbképzést már több alkalommal a játék témakörben, ebből akkreditált képzés is volt. Különböző területekről hirdettünk meg háromalkalmas előadássorozatokat, téma volt például a differenciált fejlesztés,

integráció az óvodában, drámapedagógia, anyanyelvi nevelés, ének, zene, énekes játék, évszak adta lehetőségek a külső világ tevékeny megismerésében, kommunikáció és konfliktuskezelés óvónőknek, önismereti tréning óvodavezetőknek. Egyalkalmas szakmai program volt a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök találkozója, valamint a dajkatalálkozó. Igyekszem a továbbképzésekre neves előadókat felkérni. A meghívottak között volt már Berecz András, Beszteri Éva, Budai Ilona, dr. Bakonyi Anna, dr. Páli Judit, dr. Pálhegyi Ferenc, dr. W. Mikó Magdolna, dr. Feróné Komolay Anikó, Gereyné Dezsényi Magdolna, Lázár Ervin, Fazekasné dr. Fenyvesi Margit, dr. Kolozsvári Judit, dr. Gombocz János, dr. Jelenits István, dr. Hoffmann Rózsa, Kerezsi Andrásné, Labáth Ferencné, Simon András, Stadler Judit, Uzsalyné dr. Pécsi Rita és még sokan mások.

Budai Ilona előadása, 2006. október

Simon András előadása, 2006. május

Immár negyedik alkalommal sikerült megszerveznem továbbképzés keretében három munkacsoport tevékenységét, melynek tagjai kéthavi rendszerességgel találkoznak. Egyik az óvodavezetői munkacsoport, melyet Farkasné Egyed Zsuzsanna, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola Terézvárosi Gyakorló Óvodájának vezetője, közoktatási szakértő vezet. A csoport célja, hogy segítse az óvodavezetőket a mindennapi feladataik ellátásában. Évente 45-50 óvodavezető vesz részt e munkában.

Az óvodavezetői munkacsoport, 2007

Az óvodavezetői munkacsoporttal párhuzamosan működik a vallásos és erkölcsi neveléssel foglalkozó munkacsoport, melynek célja, hogy a katolikus óvodákban dolgozó óvodapedagógusokat segítse az óvodában folyó vallásos és erkölcsi nevelés alakításában. A csoportot Szerepi Imréné, a fóti Gondviselés Óvoda vezetője, közoktatási szakértő irányítja. Évente általában 35-40 óvodapedagógus aktív tagja ennek a

munkacsoportnak, mely rendszeresen segédanyaggal ajándékozza meg a kollégákat. Az eddig elkészült négy kiadvány címe: *Jézus hív és vár (ima- és énekgyűjtemény); 3-7 éves korú gyermekek vallásos és erkölcsi nevelésének ajánlott éves terve; Ajándék a világ; A katolikus szemléletmód, a vallásos és erkölcsi nevelés megvalósulása a tanulási, ismeretszerzési folyamatokban.*

A harmadik működő munkacsoportunk a minőségfejlesztési csoport, melynek célja, hogy segítse az óvodákban kidolgozott minőségirányítási programok működtetését és a minőségi körök munkáját. A munkacsoportban, melynek tevékenységét Mészáros Istvánné, a Don Bosco Nővérek Szent Család Óvodájának vezetője, közoktatási szakértő, minőségfejlesztési szakember irányítja, 50-55 fő vesz részt évente a katolikus óvodákból.

Sebők Sándor, fóti plébános

2003 és 2006 között havi-kéthavi rendszerességgel teológiai kurzust indítottunk óvodapedagógusoknak. A kurzust Sebők Sándor fóti plébános vezette. Az előadásokra általában 25-35 óvodapedagógus járt. Ezek az alkalmak segítették a résztvevőket, hogy teológiai ismereteiket kiegészítsék, gazdagítsák, elmélyítsék. Nagyon fontosnak és hasznosnak tartottam ezt a képzésünket is.

2003 óta minden évben meghirdetjük a szakmai napok programját katolikus óvodáinkban. Elmondhatom, hogy ez a programsorozatunk az egyik legsikeresebb. A szakmai nap célja, hogy intézményeink bemutatkozhassanak egymásnak, megmutathassák a bennük folyó nevelő-, fejlesztőmunkát, kollégáink pedig hospitálásokon, szakmai előadásokon, konzultációkon vehessenek részt. Évente 5-6 óvodának van lehetősége a bemutatkozásra. Így az évek során már intézményeink közel 50%-át meglátogattuk óvodapedagógusaink örömére.

Tatabánya, Bánhidai Szent Erzsébet Óvoda

Csorna, II. Rákóczi Ferenc Katolikus Közoktatási Központ

Jelenleg 21 olyan óvodai szakértővel dolgozom együtt, akik szerepelnek az Országos szakértői névjegyzékben, és elvégezték a KPSZTI-ben a Komplex Intézményellenőrzési és -értékelési Program szakértői képzését is. Évente több alkalommal találkozunk a komplex programmal kapcsolatosan, de minden januárban szervezek számukra külön óvodai szakértő tanácskozást is, mely segítségükre lehet szakértői munkájuk során. A kollégák szívesen jönnek ezekre az összejövetelekre: fontosnak tartják, hogy közös szakmai megbeszéléseket folytathassanak, és elégedettek a programokkal.

2005 márciusában a zsűri elnöke Kóka Rozália volt

2005 márciusa óta minden évben megszervezzük a *Mese, mese, mátka* című mesemondó versenyt óvodapedagógusok részére. Nagyon szép, élményekben gazdag, mesés napot töltünk ilyenkor együtt, miközben tehetséges kollégákkal ismerkedünk meg. A mesemondókat népmese és műmese kategóriában is díjazzuk, a kiírásnak megfelelően. A zsűrit neves szakemberek alkotják.

Mára rendszeressé vált, hogy a nevelési év végén szakmai tárgyú értekezletet szervezünk. Az idén, 2007 májusában már a IV. Szakmai Konferenciára került sor. Témáik eddig az alábbiak voltak: *A gyermek Isten ránk bízott ajándéka; „Életed üzenet"(Simon András); Jézus munkatársainak hívott minket; Segíteni, de hogyan? Katolikus óvodáink szerepe a családok életében.*

Ezen programok iránt is nagy az érdeklődés, általában 150-180 fő van jelen. A konferenciákon neves szakemberek előadásain vehetnek részt a kollégák. Egyes témákat szekcióüléseken tárgyalunk meg. A konferenciákat általában hálaadó szentmisével zárjuk. Külön öröm számunkra, hogy több olyan óvoda is van, ahonnan az egész nevelőtestület együtt vesz részt ezeken a szakmai rendezvényeken.

A III. Szakmai Konferencia, 2006.

Az óvodapedagógusoknak szóló programok mellett szerveztünk már egy közös konferenciát is kolléganőmmel, Csébi Józsefnéval, aki a KPSZTI-nek az alsó tagozatos tanítókért felelős pedagógiai előadója. Fontosnak éreztük, hogy szóba kerüljön az óvoda és az iskola közötti átmenet kérdése. A közös konferencia mottója egy József Attilától származó idézet volt: *„Jó szóval oktasd, játszani is engedd…"*

A rendezvényen az alábbi előadások hangoztak el: *Katolikus óvodák, iskolák szerepe az alapozásban, értékmegőrzésben* (dr. Hoffmann Rózsa tanszékvezető egyetemi docens); *Óvoda, átlépés az iskolába* (Szásziné Sustyák Anna, a Svetits Katolikus Oktatási Intézet óvodavezetője, Debrecen); *Befogadás – az első lépések* (Bakó Jánosné, a Svetits Katolikus Oktatási Intézet tanítója, Debrecen); *Az átmenet kérdései az eltérő fejlődésű gyermekek esetében* (Fazekasné dr. Fenyvesi Margit főiskolai docens).

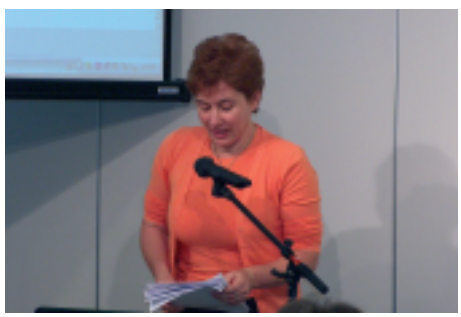

A *„Jó szóval oktasd, játszani is engedd…"* című konferencia, 2005

Igényektől függően évente a nyári időszakban lelkigyakorlatot szervezünk a katolikus óvodákban dolgozó munkatársak számára. A 2005-ben Dobogókőn tartott lelkigyakorlat címe *Hivatásom és küldetésem az Eukarisztia fényében* volt. A lelkigyakorlatot Tegzes Katalin s.a. nővér vezette. 2006-ban Leányfalun *Mit jelent a szeretet megélése a mindennapokban? Az Isten iránti szeretetünket hogyan fejezhetjük ki fontos emberi kapcsolatainkban?* témakörben elmélkedtünk Gulyás Zsolt atya segítségével. A lelkigyakorlat során arra kerestük a választ, hogy mik is azok a szeretet-nyelvek, hogyan adhatják tovább és élhetik meg az óvónők a rájuk bízott gyerekek között.

Dobogókő, 2005. június

Továbbra is arra törekszem, hogy olyan szakmai és lelki programokat szervezzek a katolikus óvodákban dolgozó munkatársaknak, amelyek között mindenki megtalálja a neki tetszőt, amelyek legjobban segítik szakmai és lelki fejlődésüket, töltekezésüket. Örömömre szolgál, hogy a kollégák nagyon érdeklődőek, nyitottak. Sokszor feláldozzák szabadidejüket, és gyakran anyagi áldozatokat is vállalnak fejlődésük érdekében. Úgy gondolom, ezekkel a programokkal segíteni tudjuk a katolikus óvodákban folyó nevelő-, fejlesztőmunkát, intézményeink hatékonyabb működését. Csak remélni tudom, hogy a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet továbbra is nagylelkűen támogatja majd ezeket a programokat, lehetőségeket. Hiszem, hogy csak összefogva, egymást segítve tudunk haladni közös értékeink felé. Mindannyiunk munkájához kérem a jó Isten segítségét, kegyelmét és támogatását.

Egy óvónő gondolatai a tizedik évfordulóra

Szásziné Sustyák Anna
óvodavezető, Svetits Katolikus Oktatási Intézet

Az idő sodrásában szinte észre sem vettem, hogy eltelt tíz esztendő. Az emlékezés első gondolata a kezdeteket idézi fel, amikor 1997-ben oly büszkén „mi, svetitses óvónők" elindultunk a zsámbéki lelkigyakorlatra (Antal Éva óvónő, pedagógiai munkatárs szervezte ezt az alkalmat). A szelíd „dorgálások" ellenére sem tudtuk, talán nem is akartuk betartani a szilenciumot, hiszen annyira feszített bennünket a vágy, hogy választ keresve a „ti hogyan csináljátok" és a „mitől más egy katolikus óvoda" kérdésekre megosszuk egymással munkánk örömeit, gondjait.

Személyes élményeim közt kutatva eszembe jut az első leányfalui lelkigyakorlat, amely újabb lendületet adott az óvodák „ügyének". Grolyóné Szabó Éva óvodai szakértő ez idő tájt kapta megbízását a Pedagógiai Intézettől. Elhatározásainak, terveinek csak a „körvonalai" jelennek meg előttem, képek, mondatok villannak elém: „a gyermeknevelés alapkő a jövendőhöz", „jó szellemben nevelve kell a gyermekeket útnak indítani". Valami „csuda jót" kívánt és tervezett a katolikus óvodáknak – elsősorban az oda járó gyermekek örömére. Tőle telhetően mindenben segíteni akart: a közösség formálásában, az értékek megteremtésében. Hiszen nagy szükség volt akkoriban arra, hogy megfelelő dalokhoz és irodalmi alkotásokhoz jussunk hozzá. A vallásos nevelés terén kialakított jó gyakorlati tapasztalatokat, ismereteket át tudjuk adni egymásnak. (A „mit?" és „hogyan?" kérdései gyakran elhangzottak.) Köztudott, hogy az óvónők általában lelkesek, nyitottak az újra, kipróbálnak mindent, ami jobbá, többé, szebbé teszi munkájukat. „Legnagyobb dolog, amit egymásnak adhatunk nagylelkűen vagy fogcsikorgatva vagy ahogyan képesek vagyunk – mi magunk vagyunk." Ő volt az, aki az óvodai nevelés területéért felelős munkatársként elkötelezetten, fáradhatatlanul, folyamatos szakmai megújulással, önzetlenül, „önmagát szétosztva" sajátos szerepet vállalt az óvodai nevelőmunka helyi értékrendjének kialakításában. Az eltérő feltételekkel, lehetőségekkel induló és működő óvodák fogódzót, gazdag útravalót kaptak és kapnak ma is a Pedagógiai Intézet minden munkatársától.

Továbbfűzve az emlékezés fonalát, amikor a Pedagógiai Intézet tíz évének történetét, a fejlődést, az elvégzett munkát tekintem, kérdések vetődnek fel bennem. Ha kimondom ezt a mozaikszót, KPSZTI, érdekes lehet, hogy mit jelent, milyen érzések, gondolatok társulnak hozzá. Egy pedagógiai intézet, amely értekezleteket, képzéseket, programokat szervez, kiadványokat szerkeszt, a komplex intézményellenőrzés és -értékelés munkáját koordinálja, mint szakértőnek alkalmanként munkalehetőséget biztosít, és sorolhatnám még, milyen sok feladatot vállalt, vállal. Mi az, amit közvetít, amit átad, amitől mégis más ez a hely, mint a többi ilyen jellegű intézmény? Olyan hely, ahova jó érzéssel megyek (néha ugyan fárasztó, hosszú vonatozással érek oda), ahol tudják, hogy a gyökereket nem eltépni, hanem megtartani szükséges, hiszen ez a lehetőség a túlélésre. Ez a hely jelenti még a meghitt együttléteket, emberi kapcsolatokat, lelki élményeket, szeretteimet, dallamokat, illatokat, fényeket, örömöket. Jelenti a katolikus óvodapedagógiában való útkeresést, előrehaladást, eredményeket. Jelenti a hűség, az idő, a nevetés, a törődés, az elismerés ajándékait.

Nehéz út van mögöttük, nemcsak azért, mert merőben új, semmilyen hagyományokra vissza nem tekintő szervezeti struktúrákat kellett kiépíteniük, hanem mert meg kellett felelniük az intézmények által támasztott elvárásoknak. Az elmúlt hat évben nem volt egyetlen olyan esztendő sem, amikor ne kellett volna valamilyen reform, oktatáspolitikai változás miatt új intézményi dokumentumokat kidolgozni vagy a már meglévőket átdolgozni. A Pedagógiai Intézet vezetője, Eszter nővér és munkatársai biztos hátteret jelentettek az óvodáknak, iskoláknak. A hajszálgyökerek tápláló erejével segítették a katolikus közoktatás színvonalas munkáját. Köszönet az Intézet minden munkatársának a tíz esztendőért. Hálát adunk a hétköznapi csodákért, melyek jelen voltak az életünkben. Minden nehézség ellenére is csodálatos dolog embert formálni! S a mai kisgyermekek között már talán ott vannak azok, akik néhány évtized múlva folytatják az elkezdett munkát, akiknek mi leszünk a megtartó múlt, akik minket emlegetnek úgy, hogy „ők kezdték”, „ők voltak a magvetők”. S mi csak remélni tudjuk, hogy az elvetett magok nem a gyomok közé, nem az útfélre, hanem Isten áldotta termőföldbe hullnak, s ezerszeres bő terméssel örvendeztetnek meg eget s földet.

Tantárgyi továbbképzések alsó tagozaton

Csébi Józsefné
pedagógiai előadó

A Jászberényi Tanítóképző Főiskolán kapott tanítói oklevelet. Közoktatás-vezetői végzettségét a Budapesti Műszaki Egyetemen szerezte. A tanügyigazgatás és az általános iskola kezdő szakasza szakterületén rendelkezik közoktatási szakértői jogosítvánnyal. Húsz év tanítás után öt évig általános iskolai igazgatói munkakört töltött be. A KPSZTI munkatársaként 2004 februárja óta tevékenykedik.

„Jót s jól!"
Kazinczy Ferenc

Intézetünk alsó tagozatos tanítók számára is szervez továbbképzéseket. Az indulás éveiben félévente egy kurzuson vehettek részt az érdeklődők, amelyeken a tantárgygondozók négyfős csoportja, valamint meghívott szakemberek tartottak előadást a KPSZTI épületében aktuális, érdeklődésre számot tartó szakmai témákban. Egy-egy ilyen tanácskozáson a résztvevők száma átlagosan 120 fő volt.

2004 szeptemberétől a kínálat folyamatosan bővült a tanítók által megfogalmazott igényeknek megfelelően. Így az addigi résztvevők létszáma is hirtelen megemelkedett. Az alsó tagozaton tanított tantárgyak felkarolására új tantárgygondozókat kértünk fel.

Így ma már nyolcan segítik a katolikus közoktatásban dolgozó tanítók szakmai továbbképzését:

Tantárgygondozó neve	Szakterület	Munkahely
Baloghné Erdei Margit	természetismeret, rajz és vizuális kult., technika	Mindszenty József Ált. Isk., Gimn. és Kollégium, Zalaegerszeg
Blazsek Andrea	ének-zene	Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola, Budapest

Tantárgygondozó neve	Szakterület	Munkahely
Dósa Béláné	magyar nyelv és irodalom	Mindszenty József Róm. Kat. Ált. Isk. Budaörs
Dr. Estók Bertalanné	testnevelés	„Sancta Maria" Ált. Isk., Alapf. Műv.okt. Intézet, Leánygimn. és Koll., Eger
Dr. Hermann Istvánné	napközi és iskolaotthonos nevelés	Szent István Róm. Kat. Általános Iskola, Pápa
Horváth Judit	matematika	Mindszenty József Ált. Isk., Gimn. és Kollégium, Zalaegerszeg
Szepsi Rita	drámapedagógia	Patrona Hungariae Ált. Isk., Budapest
Tóka Zoltánné	magyar nyelv és irodalom	Mindszenty József Róm. Kat. Ált. Isk., Budaörs

Az igényeknek megfelelően egyre nagyobb hangsúlyt fektettünk a gyakorlati tapasztalatok bővítésére. Eleinte a Patrona Hungariae Általános Iskola elemi osztályaiban szerveztük a neves szakemberek előadásait bemutatóórákkal kiegészítő, az elméletet gyakorlati példákkal is alátámasztó továbbképzéseinket. E tanácskozásokon lehetőség nyílt arra is, hogy a résztvevők a látottakat, hallottakat a tantárgygondozókkal közösen elemezzék, saját tapasztalataikat egymással is megosszák. Az elégedettségmérő kérdőíveken megjelenő igények kielégítésére törekedve az Intézet még további iskolákat is felkért arra, hogy továbbképzéseinknek helyet adjanak. Mára a Patrona Hungariae iskola mellett a Pannonia Sacra iskola is sokat tesz azért, hogy egyre gazdagabb kínálattal segíthessük a tanítók tapasztalatszerzését, szakmai ismereteik gyarapodását. Az elméleti és gyakorlati tudás bővítésén túl ezek az alkalmak lehetőséget nyújtanak arra is, hogy a katolikus közoktatásban tanító pedagógusok egymás munkáját megismerhessék, saját intézményükön kívül más katolikus iskolák mindennapjaiba, örömeibe, gondjaiba is betekinthessenek. Hálás köszönet illeti az előbb említett iskolák igazgatóit és azokat a vállalkozó szellemű tanítókat, akik ezt lehetővé teszik.

A 2004/2005. tanév óta az alsós tanítók számára bemutatóórát tartott:

- a Patrona Hungariae Általános Iskolából: Belucz Györgyné, Bruckner Dóra, Gottfried M. Hedvig, Havasiné Illyés Sarolta, Kissné Cseh Judit, Köves Gáborné, Meskóné Kőmíves Fruzsina, Oszkóné Finy Bernadett, Papp Lilla, Pásztor Katalin, Pogányné Forgách Klára, Puzsárné Törőcsik Zsuzsanna, Szepsi Rita, Szécsi Péterné, Takács Ágnes, Tóth Judit, Tóth Mária;

- a Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskolából: Blazsek Andrea, Kardos Anna, Koltay Ádámné, Mandl Katalin, Németh Ildikó, Selmeczy Csilla, Seltsam Lászlóné, Tabajdi Ágnes, Tóthné Ifju Aida, Tóth Mária, Vágó Edit;
- a Budapesti Ward Mária Általános Iskolából: Miklós Bernadett;
- a Szent Margit Gimnáziumból: dr. Görhöny Gáspárné.

Az alábbi táblázat számszerűen mutatja be az elmúlt évek fejlődését:

	2004/2005. tanév	2005/2006. tanév
Továbbképzések száma:	9	23
Bemutatóórák száma:	14	22
Előadások száma:	17	55
Résztvevők száma:	393	858

A statisztikai adatok mellett szeretnénk idézni az elégedettségmérő kérdőíveken megfogalmazott véleményekből, észrevételekből:

- *2004. október 18.*
  „Nagyon tetszettek a bemutatóórák, az iskola is. Rengeteg jó ötletet tudtunk meríteni, melyet a munkánk során alkalmazhatunk. Köszönöm, ez a szervezési forma is nagyon hatékony. Jó, hogy eljöttem erre a továbbképzésre."
  „Kérem, hogy máskor és más tantárgyakból is legyen bemutatóóra."
- *2004. november 8.*
  „Nagyon hasznos nap volt, a legégetőbb problémákra kaptunk választ, az előadók alapos felkészültségről tettek bizonyságot. Köszönöm."
- *2004. november 30.*
  „Kitűnő példát láttunk a mai nap folyamán a zenei nevelésre. Megható volt látni, hogy az elsős és másodikos tanulókból alakított kiskórus tagjai még a tanítás végén is lelkesen, vidáman tudtak koncentrálni! Erőt, biztatást nyertem e napon, hogy érdemes csinálni! Köszönet az igazgató úrnak, a pedagógus kollégáknak, a szervezőknek! Isten áldása legyen további munkájukon!"
  „Nagyon örültem, hogy készségtárgyból ilyen színvonalas órákat láthattam. Ez a nap számomra visszaigazolta, mit csinálok jól, mit kevésbé. Igen sok segítséget kaptam. Köszönöm."

- *2005. március 21.*
  „Érdekes volt a fiú-lány osztály mint differenciálás is. Nagyon szép tiszta az iskola, köszönöm a szíves vendéglátást. A 2. tanterem dekorációja nagyon ízléses, ötletes. Az oktatójátékok ötletbörzéjét köszönöm."
  „Nagyon használható ötleteket, mintát kaptunk az otthoni saját munkánkhoz. Tetszik, hogy e szemléltetőeszközök nem drága dolgok, tanítói kreativitással nagyon könnyen elkészíthetők. Köszönjük szépen!"
  „Nagyon jó a tanácskozás időbeosztása és az előzetes tájékoztatás. Mindig sok tapasztalattal gazdagodva távozom."
- *2006. március 21.*
  „Köszönet az életszerű órákért. Szeretnék a közeljövőben több napközis foglalkozást is látni. Szükségesnek tartom a tapasztalatcserét és sokszínű foglalkozások megszervezését, bemutatását a napköziben is!"
  „Már ősszel is részt vettem egy továbbképzésen, ennek az előzetese volt, így már összességében elmondhatom, hogy hatékony segítséget és megerősítést kaptam napközis munkámhoz. A jövőben is számítok hasonló élményekre."
- *2006. február 16., március 16., április 20., május 4. (előadássorozat)*
  „Gyakorlatias volt, nagyon sok segítséget adott a problémák, nehézségek felismeréséhez és jó ötleteket az orvosláshoz."
  „Sok segítséget kaptunk, amit tudunk használni a mindennapokban."
  „Köszönjük, köszönöm a lehetőséget! Nagyon aktuális, élő probléma a differenciálás, különösen az alsó tagozaton. Várjuk a folytatást!"
- *2006. április 28.*
  „Színvonalas, a gyakorlatban is használható előadásokat hallhattunk."
  „Hiteles emberek fontos dolgokról beszéltek élvezetesen, közvetlenül. A közös éneklés tovább emelte az élményt."

A 2005-ös szakmai konferencia meghívója

A szaktárgyi továbbképzéseken kívül évente megszervezzük a katolikus tanítók szakmai konferenciáját. Ennek célja, hogy a napi szakmai problémákon túl is olyan témákban kapjunk eligazítást hiteles személyek előadásában, amelyek napjaink elkötelezett keresztény pedagógusait foglalkoztatják.

Az első ilyen alkalomra 2005 tavaszán került sor. A „*Csak két dolgot adhatunk az utánunk jövőknek, gyökereket és szárnyakat*" mottó jegyében rendezett konferencián Bajzák Erzsébet M. Eszter nővér, intézetvezető *Tanítók a katolikus közoktatásban*, Blazsek Andrea tanár, karnagy *A művészeti nevelés helye a katolikus iskolákban*, Nagy Attila olvasáskutató, a Magyar Olvasástársaság elnöke *Olvasás a*

nevelés szolgálatában, dr. Barsi Ernő néprajzkutató, főiskolai tanár *A néphagyományok szerepe az iskola mindennapjaiban* címmel tartott előadást. A konferenciát a Pannonia Sacra kisiskolásai Blazsek Andrea felkészítésében és vezényletével ének- és furulyakoncerttel, a Patrona Hungariae Általános Iskola negyedikesei Tóth Mária és Pásztor Katalin vezetésével néptáncbemutatóval tették élményszerűvé és hitelessé.

2005 őszén az óvodapedagógusok és tanítók számára közös konferenciát szerveztünk *Jó szóval oktasd, játszani is engedd…* címmel. Arra kerestük a választ szakavatott előadók segítségével, hogy milyen módon tudják megkönnyíteni óvónők és tanítók egyaránt növendékeik számára az óvodából az iskolába történő átmenetet. Nemcsak elméleti, de gyakorlati segítséget is kaphattunk ezen a napon. Dr. Hoffmann Rózsa tanszékvezető egyetemi docens *Katolikus óvodák, iskolák szerepe az alapozásban, értékmegőrzésben* címmel tartott előadást. Szásziné Sustyák Anna óvodavezető *Óvoda, átlépés az iskolába*, Bakó Jánosné tanító *Befogadás – az első lépések* címmel saját tapasztalataikból mutattak be megvalósítható példákat. Fazekasné dr. Fenyvesi Margit főiskolai docens *Az átmenet kérdései az eltérő fejlődésű gyermekek esetében* címmel arra világított rá, hogy az egyházi közoktatási intézményekben mintaként is felmutatható elkötelezettség a gyengék, sérültek befogadására hogyan egészíthető ki a feladatra irányuló alapos szakmai felkészültséggel.

A 2005 őszi konferencia résztvevői

Borka Zsolt

2006 tavaszán a *Család és iskola* jegyében rendezett konferenciánkon a két „intézmény” közötti kapcsolat ápolásának szükségességére és miként-jére igyekeztünk rámutatni. Dr. Pálhegyi Ferenc pszichológus, főiskolai tanár *Családjaink a jelen magyar valóságban* című előadásában reális képet mutatott be a társadalmi környezetről, amelyben ezt a nehéz feladatot intézményeinknek fel kell vállalnia. Gere György, a Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola igazgatója *Kéz a kézben* címmel élő, követendő példákkal mutatta be ennek lehetőségeit. Hortobágyiné dr. Nagy Ágnes orvos és munkatársai *Családi életre nevelés katolikus iskoláinkban* címmel ugyancsak követhető

módszert ajánlott pedagógusaink számára. Borka Zsolt visszatérő előadóként megénekeltette és saját előadásával is megörvendeztette a résztvevőket.

Jelenits István piarista atya

2007-ben a hazaszeretetre nevelés időszerűségének és lehetőségeinek kérdése szerepelt a tanítók szakmai konferenciáján, amelyre szintén neves és hiteles előadókat kértünk fel dr. Jelenits István SchP, Pompor Zoltán főiskolai tanársegéd és Budai Ilona népdalénekes személyében.

Az elmúlt három évben alsó tagozattal kapcsolatos eseti szakértői vizsgálatokra, iskolai nevelési értekezleten történő előadásra is sor került. Szívesen teszünk eleget az iskolák által szervezett versenyek zsűrijében, rendezvényeiken való részvételre szóló meghívásoknak is. Ebben az évben először szervezünk szakmai tanácskozást az általános iskola alsó tagozatos szakmai munkaközösség-vezetői számára. A közeljövő tervei között szerepel a fejlesztőpedagógusi és a tagozatváltó pedagógus akkreditált továbbképzés.

Bízunk abban, hogy a szükség és a szándék találkozásának igényével kialakított gyakorlat az intézmények megelégedésére szolgál.

A KPSZTI 10 éves évfordulójára

Fazekasné Dr. Fenyvesi Margit
főiskolai tanár, Károli Gáspár Református Egyetem és ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola

Amikor megkaptam azt a megtisztelő felkérést, hogy írjam meg véleményem a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet munkájáról, először úgy éreztem, egyszerű véleményt alkotni olyan tevékenységről és szemléletről, amely nagyon hasonlít az enyémre. Később jöttem rá, hogy tévedtem, ez nehéz lesz. Hiszen könnyebb bírálatot írni, mint tetszést megfogalmazni. Egy bírálatban egzakt módon megjeleníthető minden hiba, bírálható minden téves szemlélet. De ami jó, azt nehéz változatosan szavakba foglalni.

Pályafutásomra visszanézve egyre jobban körvonalazódik Isten szándéka velem. A fogyatékkal élők, a hátrányos helyzetben levők, a sajátos nevelési igényűek képviseletét bízta rám az Úr. Sokszor kell kemény harcot vívnom oktatótársaimmal, iskolai vezetőkkel, kollégákkal. Találkozom gúnyos mosollyal, legyintéssel, hárítással. „Legyenek csak az egészségesektől minél távolabb. Egymás között nézegessék, hogyan nő a fű, brekeg a béka” (idézet egy oktató véleményéből). A KPSZTI-ben kezdettől fogva otthon érzem magam. Ismerős a szemlélet és a hozzáállás. Nem kell magyarázkodnom, azonnal közös hullámhosszra kerülünk. Tevékenységem szűk terület csupán ahhoz képest, amivel az Intézet foglalkozik. Mégis mindig úgy érzem, hogy ez számukra is a legfontosabb – gondolom, mindenki, aki együtt dolgozhat velük, ugyanezt érzi. Az itt dolgozóknak ez nem csupán munka, hanem hivatás. Valódi együttgondolkodással, lelkes és elhivatott munkatársakkal minden egyszerűbbé válik. Az előadás, továbbképzés helyszíne, eszközei mindig gondosan megszervezettek, nincs hiba vagy fennakadás. A szervező munkatárs ott van minden előadáson, jegyzetel és hozzászól, látható az érdeklődése. Ha az előadásom anyagát kinyomtatva felajánlom, azonnal sokszorosítják, minden résztvevő teljes anyagot kap. Nincs gyűjtögetés, hogy a másolás megtérüljön. De van kis Mikulás-csomag mindenkinek, mert éppen december hatodika előtt állunk. Harapnivaló, mert lehet, hogy későn érünk haza.

Az Intézet munkáját figyelemmel kísérve azt látom a legfőbb törekvésnek, hogy mindig a „használók” igényeiből indulnak ki. Fáradságot és időt nem

kímélve megkeresik a „terepen” dolgozókat, véleményüket kérik. A munkatársaik megpróbálják szintetizálni a különböző területeken dolgozók igényeit, és így mindenki megtalálja azt, amire a legjobban szüksége van. Ez az induktív szemléletmód valóban hasznos segítséget nyújt, mert a pedagógusok azt kapják, amit kérnek. Fontos a minőségbiztosítás is. Minden tanfolyam végén kérik a hallgatók véleményét, kíváncsiak javaslataikra. Referenciákat szereznek be új előadó felkérése vagy új téma esetén. Mert van eszköz, és van cél. De a kettő csak együtt érvényes.

Milyen jövendőbeli feladatai lehetnek a KPSZTI-nek? A jelenlegi kultúrpolitika törekvései nem sok optimizmust engednek meg. Szükség van összefogásra, érdekképviseletre. Az Intézetnek ezt vállalnia kell, ezzel segíteni az óvodákat és iskolákat abban, hogy teljes energiájukat a gyermekek, fiatalok nevelésére, oktatására fordíthassák. Ne akadályozza őket értelmetlen adminisztrációtömeg, bürokratikus intézkedések. További feladat lehet helyzetelemzés készítése a katolikus oktatási intézményekről. A tárgyi-személyi feltételek ismeretében lehet megtervezni az építés további feladatait és lehetőségeit. A gyakorlati életben dolgozók jól használható tapasztalatait ajánlatos mindenki számára elérhetővé tenni. Ez már megvalósuló kezdeményezés, de talán nem rendszeres. Pályázatok kiírásával, a legjobbak megjelentetésével mindenki számára elérhetővé válik a legjobb módszer, a bevált tapasztalat. Kutatóként vallom: a teória nem pótolhatja a gyakorlatban megszerzett tapasztalatok értékeit.

Kecskemét, vasútállomás. Velem szemben jön volt kolléganőm, aki most egy katolikus óvoda dolgozója. „Továbbképzésre megyek a KPSZTI-be” – mondja. Nem volt könnyű elintéznem. A helyettesítésemet le kell dolgoznom, és az útiköltségem is magam állom. De tudom, hogy megéri a szervezés és a pénzkiadás. Mindig feltöltve jövök haza tőlük.”

Amikor az Intézet bármelyik rendezvényének részese lehetek, nekem is ünneplőbe öltözik a szívem. Minden kezdésnél először Istenhez fordulunk. Ők másképpen, mint én, de a végeredmény ugyanaz.

Tantárgyi továbbképzések felső tagozaton és gimnáziumban

Rajkányi lajosné
pedagógiai szakértő

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karán 1965-ben kémia-fizika szakos tanári diplomát szerzett. 37 évig tanított egy ének-zene tagozatos általános iskolában, ahol több évig vezetőtanár és 25 évig kerületi tantárgygondozó is volt. 2002. január 1-je óta dolgozik a KPSZTI munkatársaként.

Fő munkaterületem kezdettől fogva a tantárgyi továbbképzések szervezése általános iskola alsó és felső tagozatán, valamint középiskolában tanító pedagógusok számára. Ezt a feladatot dr. Leibinger Jánosnétól vettem át, és az első félévben Pitz Mária kolléganőmmel közösen láttuk el.

Az Intézet fejlődése lehetővé tette, hogy a tanítók továbbképzéseinek számát jelentősen bővítsük, így ennek a területnek a gondozását 2004-től kezdve Csébi Józsefné kolléganőm vette át.

Feladataimat tantárgygondozók segítségével végzem. Ők katolikus általános és középiskolák szakértő pedagógusai, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és az ELTE munkatársai. Legtöbben már hosszú évek óta dolgoznak ezen a területen.

A programok kialakítása jórészt a tantárgygondozók feladata, az én szerepem a szervezés, az előadók megbízása és díjazása, a termek és az előadókkal egyeztetett technikai eszközök biztosítása, a programfüzet szerkesztése és eljuttatása az intézményekbe, a jelentkezések összegyűjtése, nyilvántartása, az elégedettségi kérdőívek szerkesztése, kiértékelése, a programok lebonyolítása, a helyszínen felmerülő kérések teljesítése, problémák megoldása.

A tantárgyanként félévente tartott konferenciák fő célja a megfelelő tudományágak fejlődésének bemutatása és a pedagógusok módszertani továbbképzése. Ennek érdekében az elmúlt években több száz előadót hívtunk meg: akadémikusokat, egyetemek és főiskolák professzorait, oktatóit, az Országos Közoktatási Intézet munkatársait, zeneszerzőket, festőművészt, olimpiai bajnokokat, múzeumpedagógusokat, történészeket, szociológust, irodalom- és művészettörténészeket, filmesztétát, pszichológusokat, pszichiátereket, addikto-

lógust, teológust, grafológust, drogproblémával foglalkozó rendőrt, operatőrt, orvosokat, nyelvészt, anyanyelvi angoltanárt, barlangászt, az Osztrák Intézet, a Goethe Intézet, pedagógiai intézetek és könyvtárak munkatársait, tankönyvszerzőket, gyakorló tanárokat. Vendégünk volt többek között Aáry-Tamás Lajos, dr. Andrásfalvy Bertalan, Balczó András, Bubnó Tamás, Daróci Bárdos Tamás, dr. Dudits Dénes, dr. Frenkl Róbert, Gabnai Katalin, dr. Gombocz János, dr. Grétsy László, Grosics Gyula, Makovecz Imre, Mohayné Katanics Mária, dr. Roska Tamás, Szokolay Sándor.

A Központi Irodaház felépülése előtt a továbbképzéseket több különböző helyszínen tartottuk, például a Tamás Alajos Lelkigyakorlatos Házban, a Szent Margit Gimnázium termeiben. 2003 szeptemberétől az irodaház jól felszerelt előadótermeiben fogadjuk a pedagógusokat.

Kezdetben évente 40-50 képzést tartottunk (ebben a számban még az alsó tagozat is benne volt), ma már 70-80 rendezvényre hívjuk az érdeklődőket. Az évek során fokozatosan bővítettük kínálatunkat, programokat szerveztünk a szaktanárokon kívül az iskolai könyvtárosoknak, osztályfőnököknek, gyermek- és ifjúságvédelmi felelősöknek, kollégiumi nevelőknek, a mozgóképkultúra és médiaismeret modultantárgyat tanító tanároknak és a drámapedagógia mint módszer iránt érdeklődő pedagógusoknak. Konferenciáinkra általában kb. 115 intézmény több mint kétezer pedagógusa jelentkezik.

Nagy igény van a pedagógusok körében a bemutatóórák látogatására, félévente 3-4 ilyen alkalmat szervezünk. Köszönettel tartozunk azoknak az egyházi és világi iskoláknak, amelyek lehetővé tették a bemutatóórák megtartását: Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium, Budapesti Ward Mária Általános Iskola és Gimnázium, Máriaremete-Hidegkúti Ökumenikus Általános Iskola, Orsolya Rendi „Szent Angéla" Általános Iskola és Gimnázium, Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola, Patrona Hungariae Gimnázium, péceli Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola, Fazekas Mihály Gimnázium, Hunfalvy János Fővárosi Gyakorló, Kéttannyelvű Külkereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskola, a Szent-Györgyi Albert 12 Évfolyamos Iskola, Szent Margit Gimnázium.

A továbbképzések keretében a pedagógusok különböző intézményekbe is eljuthattak: Apáczai Kiadó, ELTE TTK, Francia Intézet, Központi Fizikai Kutatóintézet, Ludwig Múzeum, Műcsarnok, Országos Széchényi Könyvtár, Petőfi Irodalmi Múzeum, PPKE Információs Technológiai Kar, Szépművészeti Múzeum. A látogatások alkalmával megismerkedtek az intézményekkel, kiállításokat látogattak, előadásokat hallgattak, laboratóriumi és számítástechnikai gyakorlaton vettek részt.

Sikeresek voltak a Pál-völgyi- és Szemlő-hegyi-barlangba, az Ócsára és a Ráckevére tett szakmai kirándulások.

Fontos feladatunknak tekintettük, hogy segítséget nyújtsunk a szaktanároknak a helyi tantervek elkészítéséhez. A tantárgygondozók vagy más, az intéze-

tünk által megbízott tanárok minden évfolyamra kidolgozták a katolikus iskoláknak ajánlott kerettanterveket, majd elvégezték ezek módosítását a NAT 2003 alapján. Rendezvényeinken lehetőség volt az ajánlott tantervek megvitatására, és honlapunkon minden tanár számára hozzáférhetővé tettük azokat.

A középiskolai tanároknak szervezett konferenciák kiemelt témája volt a kétszintű érettségi. 2004 őszén és 2005 tavaszán az emelt szintű érettségiztetésre felkészítő tanfolyamot elvégző pedagógusok számára lehetőséget biztosítottunk a feladatkészítés és az értékelés további gyakorlására, konzultációkra. 2005 őszén nagy hangsúlyt kapott az érettségi tapasztalatainak elemzése.

A felsőoktatásban bekövetkező változásokról (bolognai rendszer) egyetemek, főiskolák munkatársainak segítségével igyekeztünk a tanárokat minél szélesebb körben tájékoztatni.

A matematika tantervekben megjelenő új témakörök tanításának segítése érdekében 2005-ben *Valószínűség-számítás és statisztika az iskolai matematikában* címmel akkreditált tanfolyamot szerveztünk általános és középiskolai tanároknak.

Minden rendezvényünk résztvevőit elégedettségi kérdőívek kitöltésére kérjük, ezeket félévente kiértékeljük. Az összegyűjtött javaslatokat és kritikákat a következő félév továbbképzéseinek tervezésénél figyelembe vesszük. Örömünkre szolgál, hogy a programjainkra adott „osztályzatok" átlaga évek óta 4,7-4,8 között van.

2006 őszén megkezdtük a Szent Erzsébet Jubileumi Év előkészítését. Feladatom volt az intézetünk által tanárok és 6-18 éves diákok számára kiírt pályázatok, versenyek gondozása. *Emlékezzünk Szent Erzsébetre* címmel emlékműsor készítésére írtunk ki pályázatot tanároknak és középiskolás diákoknak. Örömmel készülünk arra, hogy a Magyar Katolikus Rádió megfelelő színvonal esetén bemutatja a győztes pályaművet. Középiskolás diákoknak az Árpád-házi szentek életével kapcsolatos irodalmi-művelődéstörténeti versenyt hirdettünk, melynek első fordulójára 49 négytagú csapat küldte be dolgozatát. A második, írásbeli forduló után áprilisban szóbeli vetélkedő zárta ezt a programot. Német nyelvből ugyancsak középiskolás diákok számára műfordítási pályázatot és versmondó versenyt hirdettünk. Az általános iskolásokat német nyelvű prózamondó, a középiskolásokat pedig versmondó versenyre hívtuk. A képzőművészeti pályázatot minden iskolás korosztály számára meghirdettük, a műveket tetszőleges technikával készíthették a résztvevők. A Jubileumi Évet májusban ünnepélyes díjkiosztó rendezvénnyel zártuk.

Az Intézetben végzett munkám során nagyszerű emberekkel kerültem kapcsolatba, sok száz, a katolikus közoktatás iránt elkötelezett, lelkes pedagógussal találkozhattam, ez nagyon sok örömet jelentett számomra. Remélem, hogy a közreműködésemmel nyújtott szolgáltatások segítették és a jövőben is segíteni fogják a katolikus intézmények tanárainak munkáját.

A KPSZTI-ben jelenleg dolgozó középiskolai tantárgygondozók:

Tantárgygondozó neve	Szakterület	Munkahely
Ábrahám Károlyné	általános és középiskolai angol	Fővárosi Pedagógiai Intézet nyugalmazott vezető szaktanácsadója
Bayerné Gombási Zsuzsanna	általános és középiskolai német	Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium
Cser Istvánné	általános és középiskolai háztartástan	Patrona Hungariae Gimnázium, Budapest
Dr. Farkasfalvy Judit	középiskolai informatika	Patrona Hungariae Gimnázium
Dr. Görhöny Gáspárné	középiskolai testnevelés	Szent Margit Gimnázium, Budapest
Dr. Juhász András	általános és középiskolai fizika	ELTE TTK
Dr. Párdányi Miklósné	általános iskolai biológia, gyermek- és ifjúságvédelem	Szent Margit Gimnázium
Dr. Ujházy András	természetismeret	Klotildligeti Ward Mária Ált. Isk., Gimn. és Alapf. Műv. Isk., Piliscsaba
Frészné Gergácz Zsófia	általános iskolai magyar	Orsolya Rendi „Szent Angéla” Általános Iskola és Gimnázium, Budapest
Havas István SchP	középiskolai történelem	—
Ignáczné Vándor Ildikó	általános és középiskolai földrajz	Patrona Hungariae Gimnázium
Kissné Esztergár Klára	általános iskolai informatika	Albertfalvi Don Bosco Kat. Ált. Isk. és Napközi-otthonos Óvoda
Komáromi Mária	általános és középiskolai osztályfőnöki	Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola, Budapest
Kozicz János	általános iskolai történelem	Piarista Általános Iskola, Gimnázium és Diák-otthon, Kecskemét

Tantárgygondozó neve	Szakterület	Munkahely
László Tímea	általános és középiskolai francia	PPKE Pedagógiai Intézet
Meskóné Kőmíves Fruzsina	általános iskolai testnevelés	Patrona Hungariae Gimnázium
Némethné Gálvölgyi Mária	alsó tagozatos német	Mindszenty József Róm. Kat. Ált. Isk., Budaörs
Nyeste Pál SchP	középiskolai matematika	Piarista Gimn., Szakközép-iskola és Kollégium, Vác
Oláh Gábor	általános és középiskolai kémia	Patrona Hungariae Gimnázium
Perényiné Apáthy Edit	általános és középiskolai könyvtár	KPSZTI
Petróczki Zoltánné	ált. és középisk. mozgó-képkult. és médiaism.	Karácsonyi János Kat. Gimnázium, Gyula
Pluzsik Szilvia	általános iskolai matematika	Orsolya Rendi „Szent Angéla” Ált. Isk. és Gimn.
Sályiné Pásztor Judit	középiskolai magyar	PPKE Pedagógiai Intézet
Siklódi Enikő	középiskolai biológia	Patrona Hungariae Gimnázium
Szalay József	általános és középiskolai rajz	Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium
Szepsi Rita	általános és középiskolai drámapedagógia	Patrona Hungariae Gimnázium
Uzsalyné dr. Pécsi Rita	általános és középiskolai ének-zene	Szent Mór Iskolaközpont, Pécs
Varga Zoltán SchP	kollégium	Piarista Ált. Isk., Gimn. és Diákotthon, Nagykanizsa

Szentség és szakértelem

Dr. Ujházy András
igazgató, természetismeret tantárgygondozó,
Klotildligeti Ward Mária Általános Iskola,
Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola

Amikor Isten új kapukat nyit meg előttünk, hirtelen olyan feladatokkal találjuk magunkat szemben, amelyekre nem vagyunk felkészülve. Az ilyen kegyelmi pillanatot csak remélni lehet és figyelő szívvel felismerni. Ez nem a szakemberek pillanata, hanem a szenteké. Azoké, akik fürkészik Isten akaratát, akik helyesen értelmezik az idők jeleit. Ők nyitják meg az utat azok számára, akik szaktudásukkal a kialakuló új rendszer részleteit kidolgozzák. Évek múltán már természetessé válik mindaz, ami akkor, abban a kegyelmi pillanatban elindult.

Ezt a csodát élhettük át a ’90-es években, amikor a katolikus oktatás újraszerveződött. A Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet ennek az időszaknak mindannyiunk számára meghatározó szereplője, segítője volt. Egyesítette magában az Istenre figyelésből fakadó szolgálatot és az átfogó szaktudást. A tíz éves évforduló jó alkalom arra, hogy visszaemlékezzünk a kezdetekre, Isten kegyelmi órájának csodájára.

1996-ban egy KIF (Katolikus Iskolai Főhatóság) által szervezett igazgatói értekezleten felvetettük, hogy a katolikus iskolák számára ki kellene dolgozni egy közös pedagógiai programot, amely alapján az egyes iskolák elkészíthetik a sajátjukat. Erre Korzenszky Richárd atya rám nézett és így szólt: „Akkor csináljátok meg!” Így többedmagammal összeállítottunk egy pedagógiai program-ajánlást, amely a *Tanítónk Krisztus* című konferencia anyagában 1997-ben megjelent.

A KIF a szocialista időszakban az akkor engedélyezett nyolc katolikus iskola munkáját fogta össze. Amikor 1991-től sorban alakultak az új katolikus iskolák, a KIF igyekezett őket is felkarolni. Farkas István, Görbe László, Kemenes László, Reisz Pál, Korzenszky Richárd szerzetes atyák időt és fáradságot nem kímélve nagyon sokat tettek iskoláinkért. Mindezek mellett 1997-re kiderült, hogy a KIF a régi formájában nem tudja a megnövekedett feladatokat ellátni. Olyan új intézetre volt szükség, amely az új oktatási környezet kérdéseire profi módon

tud választ találni, amely a – hála Istennek – jelentősen megszaporodott iskolákat segíteni tudja. Ezzel a szándékkal alakult meg 1997 nyarán a KPSZTI.

Már 1993-ban megindult Farkas István atya vezetésével a katolikus iskolák kerettantervének kidolgozása, amely füzetsorozat formájában 1996-ban meg is jelent. Ekkor verbuválódott az első szakértőcsapat, amely az évek során folyamatosan kiegészülve, alakulva segítette iskoláink tantárgyi munkáját. Jómagam először a kémia tantervek kidolgozásában segédkeztem, majd a természetismeret tantárgygondozója lettem. Mint minden tantárgyból, természetismeretből is évente két alkalommal tartunk továbbképzést tanárainknak. Ezek az alkalmak több célt szolgálnak. Egyrészt segítjük a szaktanárokat a tantárgyukat érintő legújabb szabályozások követésében (pl. érettségi követelmények, új NAT és új tantervek stb.). Másrészt szeretnénk összefogni a szaktárgyi munkát, módszertani ötleteket adni, szélesíteni a szakmai és pedagógiai ismereteket.

Miben segít nekem igazgatóként a KPSZTI munkája? Mindenekelőtt biztonságot ad. Van kihez fordulnom kérdéseimmel, legyen az az igazgatással kapcsolatos, pénzügyi vagy bármely más területet érintő. Nagyon nagy értéknek tartom a KPSZTI égisze alatt szervezett tanulmányi versenyeket, találkozókat, tanártovábbképzéseket. Sok terhet vesz le a vállunkról, hogy a legújabb jogszabályokat nem egyedül kell megfejtenünk, hanem egységes útmutatást kapunk a helyes megoldásra. Érdekeinket egyenként sem az iskolák, sem a fenntartók nem tudnák ilyen súllyal és felkészültséggel képviselni a minisztériumban és más hivatalos szerveknél, amint azt a KPSZTI teszi. Mindemellett „kifelé” is nagyon fontos, hogy egységesnek, szervezetnek látnak minket. Többek között ez a biztos háttér iskoláink minőségi garanciája.

Isten kinyitott előttünk egy kaput. Beléptünk rajta. Adja meg mindannyiunknak, hogy a megkezdett úton célba érjünk!

Komplex intézményellenőrzés és -értékelés

Szentes Judit SSS
pedagógiai szakértő

Az ELTE Természettudományi Karán 1995-ben matematika szakos tanári, majd a PPKE-n hittanári diplomát szerzett, az intézeti munkának megfelelően pedig 2002-ben a posztgraduális pedagógus szakvizsgát tette le. 1999-től, majdnem az Intézet kezdeteitől dolgozik a KPSZTI-ben.

Az elmúlt nyolc évben több munkaterületen dolgoztam, például a kiadványaink szerkesztőjeként, a Renovabis pályázat gondozójaként. Az Intézet strukturálódásával egy időben ezeket a munkaterületeket más kollégák vették át tőlem, hogy a külső szakértői csoport felépítésére, a képzések szervezésére több időm jusson. Az elmúlt öt évben és jelenleg a Komplex Intézményellenőrzési és -értékelési Program a fő munkaterületem. Emellett a katolikus intézmények közoktatási szakértőinek, minőségügyi szakértőinek, érettségi vizsgaelnökeinek adatait tartom számon, hogy más szakértői tevékenységek megszervezését is segíthessem. Nagyobb lélegzetű feladat volt ezen a téren a pedagógiai programok és a helyi tantervek szakértői vizsgálata.

A Komplex Intézményellenőrzési és -értékelési Program kidolgozását a közoktatási törvénynek az az előírása tette szükségessé, mely a fenntartókat kötelezi, hogy négyévenként külső pedagógiai szakértőkkel értékeltessék intézményeik szakmai munkáját. 2000 folyamán elkezdődött a program kidolgozása, melyet egy szakemberekből álló munkacsoport végzett: élén dr. Hoffmann Rózsa állt a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Pedagógiai Intézete részéről, és tagjai voltak többen a katolikus közoktatási szakértők közül, az oktatás különböző szakterületeiről. A 2001/2002-es tanévben megkezdődött a program kipróbálása és végrehajtása. 2003 decemberéig 151 intézmény vizsgálatát végeztük el, majd 2004 májusára az akkori teljes intézményhálózat átvilágítása megtörtént. A következő év a program értékelésének és továbbfejlesztésének ideje volt. 2005-ben elkészült az ellenőrzés alapját képező *Önértékelési füzet* új, módosított változata, amely – több vezető véleménye szerint – a minőségfejlesztési munkához is nagy

segítséget ad intézményeinknek. 2006 januárjában elindult az új komplex ellenőrzési ciklus, melynek során a 2006/2007-es tanév végéig az óvodák, iskolák, kollégiumok 52%-át világítottuk át.

A 2001 és 2007 között végzett komplex intézményellenőrzések

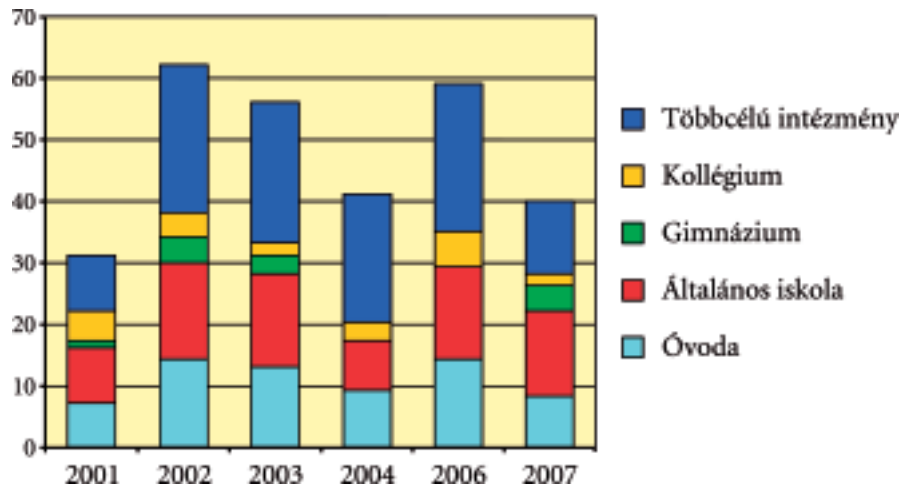

A Komplex Intézményellenőrzési és -értékelési Program keretén belül a KPSZTI feladatai közé tartozik a katolikus közoktatási szakértők megfelelő felkészítése, a havonkénti ellenőrzések szervezése, az érintett intézmények és a vizsgálatra felkért szakértők tájékoztatása, az adminisztráció, a szervezési feladatok ellátása, az elkészült szakértői munkák kezelése, az archiválás. A lezajlott vizsgálatok véleményezését is kértük a részt vevő szakértőktől, intézményvezetőktől, fenntartóktól.

A program megvalósításának kulcsszereplői a közoktatási szakértők, akiket az OKÉV által kiadott szakértői igazolvány megszerzése után továbbképzésben részesítünk. Az első hároméves ciklus ideje alatt évente egy képzést tartottunk az új kollégák számra, a második ciklus kezdetekor minden már kiképzett kollégát újra tájékoztattunk, és új szakértőket is felkészítettünk. Jelenleg 153 szakértővel dolgozunk együtt.

A program szakmai elismertségét jellemzi, hogy már az első ciklus alatt két konferenciát is szerveztünk az addigi tapasztalatok összegzése céljából, illetve szakértő kollégáink előadásokat tartottak ebben a témában az Országos Neveléstudományi Konferencián is. A vizsgálatok végrehajtására jelentős összegeket nyertünk országos pályázatokon. Széles körben elismert értékelési rendszert sikerült így a katolikus közoktatás minőségének szolgálatába állítanunk.

A vizsgálatok értékelését tekintve mind a fenntartók, mind az érintett intézmények és szakértők pozitívan nyilatkoztak. A fenntartók véleményét a helyszíni látogatás folyamán a szakértők kérték ki. A fenntartók elkötelezettségét mutatja, hogy minden vizsgálat során személyesen, vagy esetleg képviselő útján, interjút adtak a vizsgálatot végzőknek. Ezekből a megnyilatkozásokból és a KPSZTI felé történt megkeresésekből tudjuk, hogy a programot hasznosnak ítélik, a komplex szakértői csoportok javaslatait komolyan megfontolták, és ezek alapján más szakmai segítséget is igényeltek tőlünk.

Az intézmények véleményét magáról az ellenőrzési-értékelési folyamatról és a vizsgálatot végző szakértőkről is kikértük. A beérkezett kérdőívek pozitív visszajelzései legtöbbször a program minden területre kiterjedő értékelését, a szakértők szakmai felkészültségét, a zökkenőmentes vizsgálatot emelték ki.

A Városligeti fasor mint a katolikus oktatási rendszer agyközpontja és motorja

Dr. Hoffmann Rózsa
országgyűlési képviselő, KDNP
intézetvezető egyetemi docens, PPKE BTK

A rendszerváltozás – sok egyéb hozadéka mellett – lehetővé tette, hogy tetszhalott állapotából újraéledjen Magyarországon a katolikus oktatás. E történelmi időkben a komputerizált világhoz méltó sebességgel támadt fel, illetve jött létre az az intézményhálózat, amely mára országszerte 300 tagintézményt számlál. Most már a fennmaradás a kérdés. Fennmaradni pedig csak az tud, aki fejlődik, azaz többé és jobbá válik.

Jó időben és jó érzékkel ismerte fel a katolikus közoktatásért egyetemes felelősséget viselő Magyar Katolikus Püspöki Kar az említett szükségszerűséget, és hívta életre az intézményhálózat szakmai segítését ellátó Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézetet, a KPSZTI-t.

Mint a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kara Pedagógiai Intézetének vezetője a kezdetektől, 1997-től tartok szoros kapcsolatot az Intézettel. Az első év bukdácsolásai után, a Városligeti fasorba történt költözésükkel egy időben megkezdődött az a komoly, szakszerű segítő-szolgáltató munka, amely minden pedagógiai intézetnek alapvető küldetése. Ebben oroszlánrésze volt és van az igazgató nővérnek. Ő már korábban is, mint az ország egyik legismertebb és legeredményesebb gimnáziumának igazgatója, komoly rangot vívott ki magának szakmai berkekben. Több évtizedes pedagógiai-vezetői tapasztalatai, oktatáspolitikai fogékonysága és a megújulás iránti elkötelezettsége reményt nyújtott, később garanciát jelentett az Intézetben folyó munka magas szakmai színvonalára. Az itt dolgozó munkatársak mind hasonló kvalitású kollégák, akik villámgyorsan megtanulták új munkakörük fogásait.

Az Intézet tízéves fennállása alatt rendkívül sokat tett a küldetésének megfelelően. Mindenekelőtt – kiváló realitásérzékkel – felismerte, hogy mennyire megváltozott az az oktatáspolitikai közeg, amelyben a katolikus iskolák, óvodák, kollégiumok újrakezdhették tevékenységüket. Felmérte továbbá, hogy a fiatal katolikus intézményrendszernek felelnie kell az új kihívásokra, mert csak így van esélye a tartós fennmaradásra. Mi több, az intézményeknek szakmai munkájukban az élen kell járniuk, mert csak ebben az esetben számíthatnak a

keresztény szülők bizalmára. Vagyis nevelő-oktató munkájukat illetően versenyképessé kell válniuk, miközben vállalniuk kell a fél évszázadnyi ateista hatalom pusztítása után szükségszerűvé vált missziós feladatokat is. Mindezt olyan körülmények között, amikor az új intézmények identitásukat keresik, és tele vannak a járatlan út miatti bizonytalansággal és félelmekkel.

A KPSZTI e felismerések után számos segítő-támogató programot indított el. Ide sorolhatók a katolikus kerettantervi munkálatok, az etikai kódex megalkotása, az intézményvezetői és a gazdasági vezetői tájékoztatók bevált rendszere, a továbbképzések megszámlálhatatlan sokasága, a szakértői hálózat kiépítése és működtetése, kiadványok szerkesztése, szakmai szervezetek alapításának és munkájának segítése, pályázatok, országos nagy rendezvények, találkozók szervezése és így tovább. Mind-mind olyan fogódzók, amelyek nélkül nehezebb és valószínűleg szakmailag ingatagabb volna az egyes intézmények munkája. A KPSZTI élen járt a kétszintű érettségire való felkészülésben és felkészítésben is – a magam részéről kissé fájlalom, hogy nem foglalt el kritikusabb álláspontot ebben a kérdésben.

Az egyik legjelentősebb alkotása, máig folytatott tevékenysége azonban az a szakmai ellenőrzési-értékelési rendszer, amely egyedülálló az oktatásügyben. A modellkövető program a régóta igényelt korrekt, objektív külső szakmai értékelés élményével ajándékozza meg az óvodákat, iskolákat, kollégiumokat, miközben száznál több szakértőnek ad semmi mással nem pótolható önképzési lehetőséget. Eredményessége kétségkívül pozitív, azzal együtt is, hogy a második ciklusban a korábbinál bonyolultabbá, nehézkesebbé vált.

A KPSZTI itt csak megemlített, de nem részletezett hatékony működése minden bizonnyal közrejátszik abban, hogy mára a katolikus iskolák többsége a jegyzett rangsorok első harmadában foglal helyet. Nemcsak a tanulmányi eredmények, hanem a pedagógiai hozzáadott érték tekintetében is. S mindez együttesen magyarázza, hogy vajon miért emelkedik évről évre örvendetes módon a katolikus intézményekbe jelentkező gyerekek száma, miközben országos méretekben – az ismert súlyos demográfiai helyzet következtében – folyamatosan csökken a gyereklétszám.

A fenti mozaikképek azonban csak a felületet mutatják. A mélyben jól kivehetően ott húzódik a legnagyobb érték: a munkatársak keresztény hitből fakadó türelme, kedvessége, szeretete. Számomra mindig ez a legnagyobb öröm és élmény, akárhányszor beteszem a lábam a Városligeti fasor gyönyörű villájába. Ezúttal köszönöm meg az igazgató nővérnek és a munkatársaknak azt a sok segítséget is, amelyet egyetemi oktatói, folyóirat-főszerkesztői vagy parlamenti képviselői munkám végzéséhez kaptam és kapok tőlük.

Kísérje további tevékenységüket áldás!

Mérés-értékelés

Bálint Erzsébet
pedagógiai szakértő

1991-ben végzett matematikus, matematika szakos középiskolai tanárként az ELTE-n. 1999-ben felsőfokú informatikus-oktatási informatikus szakképesítést szerzett, 2005-ben pedagógiai értékelési szakértő szakvizsgát tett. 2006 óta közoktatási szakértő (pedagógiai értékelés, szaktárgyi oktatás). 1991-től 2004-ig matematikatanárként dolgozott katolikus gimnáziumban. 2003-ban lett a KPSZTI munkatársa: mint pedagógiai szakértő a Komplex Intézményellenőrzési és -értékelési Programban, elsősorban a tantárgyi mérések kidolgozásában, értékelésében vesz részt.

A Komplex Intézményellenőrzési és -értékelési Program egyik fontos része a tanulók tudásának, műveltségének, képességeinek vizsgálata. A 2001–2004 között zajló első ciklusban a Programban meghatározott évfolyamokon és tantárgyakból mértük a tanulók ismereteit. A feladatlapok készítésével, a dolgozatok javításával és az eredmények értékelésével a KPSZTI tapasztalt szaktanárokat bízott meg. A mérés diagnosztikus volt: félévenként egyszer kritériumorientált tantárgyi mérőlapokkal vizsgálták a komplex programban aktuálisan részt vevő iskolák tanulóinak tudását, az eredményeket pedig a vizsgálatot végző szakértőknek és az ő közvetítésükkel az iskoláknak adták át.

Komplex-szakértők továbbképzése, 2007

2005-ben, a komplex vizsgálatok első ciklusának lezárását követő programértékelés és programfejlesztés időszakában a tanulói mérések rendszerének megújítása is elkezdődött. Az oktatás egészét mindinkább átható új szemléletmód fényében elemezve a nyolc félév során szerzett tapasztalatokat, kezdetét

vette egy műveltségi területekhez kapcsolódó, a kompetenciamérések szemléletéhez igazodó, a kritériumokra irányuló helyett normaorientált diagnosztikus mérési rendszer kidolgozása. Célként fogalmazódott meg az is, hogy tudás- és képességelemek mellett a tanulók neveltségi szintjének mérése is helyet kapjon a Programban.

2006 őszén egy 15 fős mérési-értékelési csoport alakult, melynek feladata az lett, hogy a 3. komplex ciklus elejére, 2008 tavaszára az új rendszer elvi alapjait és gyakorlati megvalósításának részleteit kidolgozza.
A csoporttagokat a KPSZTI kérte fel a részvételre. A pedagógusok sok éves tanári gyakorlattal rendelkeznek, a szakértői és a mérés-értékelési tevékenységben is jártasak, személyükben valamennyi intézménytípust és műveltségi területet képviselnek.

A csoport kidolgozta a fentebb említett szempontoknak megfelelő mérés-értékelési rendszert: elkészültek az új feladatlapok, és 2007 áprilisában sor került a próbamérésre. Jelenleg a próbamérés eredményeinek feldolgozásával, a mérőlapok végleges változatának elkészítésével, az értékelési rendszer felépítésével folytatódik a munka.

A Komplex Intézményellenőrzési és -értékelési Program emblémája

„Egynek minden nehéz, soknak semmi sem lehetetlen”
Széchenyi István

Kőrösiné Dr. Merkl Hilda
igazgató, Prohászka Ottokár
Katolikus Gimnázium, Budakeszi

Tíz esztendő egy ember életében a gyermekkort jelenti. Olyan történelmi helyzetben azonban, amelyben a KPSZTI elkezdte működését, csak határozott, gyors fejlődést lehetett megcélozni. Kétséges kísérletekre, helyben járásra nem volt idő. *„Magyarország pillanatai igen drágák”* – vallotta gróf Széchenyi István.

Az 1990-ben bekövetkezett, régóta áhított változások történelmi lehetőséget és nagy kihívást jelentettek az egyház számára. Már 1990-ben és a következő években újrainduló és újonnan alapított oktatási intézmények sora kezdte meg működését. A szülők öröme nagy volt, mert élhettek iskolaválasztási jogukkal, és jelentős volt az igény az új intézményekre.

A régi és az új találkozási pontjában kialakult helyzetet megfelelően árnyalja Honti Máriának, a szaktárca 1990 előtti helyettes államtitkárának az *Élet és Irodalom* hasábjain 1991. szeptember 6-án *„Iskolák, hátra arc!”* címmel megjelent cikkéből idézett néhány sor:

A „hivatalból jó és hivatalból bölcs” központi irányítás az oktatás monopóliumán – úgy látszik – egyedül az egyházakkal (elsősorban a legnagyobb egyházzal) kíván osztozni. Ma már ugyanis nemcsak a nagy múltú és jó hírű egyházi iskolákat akarja újrateremteni, hanem a közadóból fenntartott önkormányzati iskolákat is kitárja „a keresztény szellemiség” homályos öndefiníciója előtt. Kérdéseinket a megválaszolás esélye nélkül kell feltennünk. Lehet-e különféle világnézeti alapon erkölcsösen élni, tanítani? Mi az alkotmányos alapja annak, hogy az iskolatáblára kiírt világnézet aklába bárkinek be kell terelődnie, hacsak nem akar gyerekként a kisebbségi sors elhagyott mezején kóborolni? Ha megint van kormányzatilag előbbre sorolt üdvözítő világnézet, hogyan valósul meg a humanisztikus értékek plurális felfogása, és mi történik a lelkiismereti szabadsággal és az egyes ember méltóságával? A jelenlegi kormányzat által deklarált szellemiségnek talán legmarkánsabb vonása a tradicionalizmus.

A törvényi szabályozás hiányos volt, az oktatásirányítás rendszere csak lassan tudta követni a pluralizmusból fakadó kihívásokat. A legtöbb gond mégis a tantervi szabályozás oldaláról merült fel. Elindultak a Nemzeti alaptanterv

megalkotása körüli, éveken át tartó viták, melyekben ideológiai, politikai és szakmai nézetkülönbségek tükröződtek. A közel ötven esztendőn át működő rendszer merevsége és az új szemlélet, a forradalmi lelkesedés gyakran ütköztek. A központi ellenőrzéshez, szakfelügyelethez szokott rendszer alig vagy egyáltalán nem tudott élni a váratlanul érkezett szabadsággal, vagy pontosabban a szabadsággal járó személyes és intézményi felelősséggel.

Ebben az erőtérben született meg a teremtett ember iránti felelősség és a II. Vatikáni Zsinat szellemisége értelmében vett szolgálat iránti elkötelezettség jegyében a KPSZTI. A katolikus egyházra (és később a nagy egyházak mindegyikére) jelentős feladat hárult az oktatás-nevelés ügyének felvállalásával, s bátran állíthatjuk, hogy aktuális, működő minták nélkül.

A katolikus óvodák, általános és szakiskolák, valamint a gimnáziumok örültek az Intézet létrejöttének. A döntéshozók jó érzékkel választották ki a vezetőt, aki jó felkészültségű, gyakorló intézményvezető volt. Szerzetesnővérként hitelesen képviselte és képviseli ma is a legfontosabb célt, hogy iskoláink a földi és az égi haza számára neveljenek „polgárokat".

Az Intézet létrejötte a Gondviselés időzítése volt. Egymást követték kötelező tantervi feladatok, a helyi szabályzók megalkotása, illetve átalakítása (Pedagógiai Program, a helyi tanterv, SZMSZ, Házirend, MIP stb.), s mindez szinte évente. A legmarkánsabb problémát azonban az a tény okozta, hogy a tanítók, tanárok nem rendelkeztek sem képesítéssel, sem gyakorlattal, és sok esetben alkalmassággal sem a tantervek megírásához, adaptálásához. S még egy másik veszély is fenyegetett: a változások révén támadt szabadsággal, újító szándékkal veszélybe sodródott a folyamatosság, a következetesség, a rendszerlátás. Sok jó hagyomány, feltétlenül megőrzendő korábbi gyakorlat került elvetésre.

Az Intézet kis létszámú munkatársi közösséggel látott neki az átfogó segítségnyújtásnak. Megalkották, ösztönözték az első mintatanterveket és egyéb dokumentumokat. Fórumot biztosítottak, ahová kérdéseket intézhettek a tanácstalan vezetők és pedagógusok. Hasznos fogódzót jelentettek az állandó törvényi változásokról szóló tájékoztatók az évi 2-3 alkalommal rendezett intézményvezetői értekezleteken, levélben vagy elektronikus formában. Az Intézet munkatársaira kezdetektől érvényes, hogy az erő nem a falakban, hanem a várvédők lelkében rejlik, bár időközben a „falak", azaz az Intézet is szép épületbe költözött, ahol minden rendezvény igényesen szervezett, „van stílusa". Megfelelő forma nélkül a tartalom is sérülne.

Az intézmény működéséhez fűződő sok pozitív élményem között talán a legmarkánsabb a pedagógus-diák-szülő demonstrációk élménye. A kötelesség és a jog harmóniájából fakadó megmozdulásokon olyan egységet tapasztalhattunk, mely az Intézet következetes, kitartó munkája nélkül nem jöhetett volna létre. Erre csak a lelkileg és szakmai szempontból összekovácsolt közösség képes. Az elkötelezettségben megnyilvánult tíz év szívós munkája, mely sugározta és

megjelenítette a keresztények társadalmi felelősségét és kötelességét a közjó szolgálatában. A jogos érdekképviseletnek volt és lesz is értelme és eredménye.

Mára a központi oktatásirányítás fő irányultsága, hibái és mulasztásai kaotikus, veszélyes helyzetet generáltak. Különös absztrakció ifjúságot nevelni életképes jövőkép nélkül, csaknem nullára redukálva a legfontosabb alapkompetencia, az erkölcs jelentőségét. Ebben a helyzetben fokozott felelősség hárul a fenntartókra és a KPSZTI-re az oktatás-nevelés minőségének fejlesztésében, a rend és a rendszeresség fenntartásában, a hitből fakadó remény megőrzésében.

„*Egynek minden nehéz, soknak semmi sem lehetetlen!*" Köszönjük az Intézet vezetőjének és munkatársainak tíz éve tartó érték- és rendszerteremtő munkáját, melynek erősítéséhez, fejlesztéséhez saját munkánkkal, hitünkkel, reményünkkel és szeretetünkkel járulunk hozzá a jövőben is, mert kell és szeretnénk is „hegyeket mozgatni" – együtt!

Pályázatok

Szenthe-Tormássi Anna
pedagógiai szakértő

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán végzett latin és német szakon, majd 2007-ben EU pályázatíró és végrehajtó képesítést szerzett. 2006 szeptembere óta a KPSZTI munkatársa.

Feladatom az Intézet által kiírt pályázatok koordinálása, a pályázatfigyelés, a pályázati tájékoztatás, valamint közreműködöm a KPSZTI pályázatainak kivitelezésében.

A KPSZTI minden évben kiír pályázatot pedagógusok számára. A témákat szakértőkkel egyeztetve adjuk meg. Az elmúlt évben az óvodapedagógusok a katolikus óvodában folyó vallásos, érzelmi és erkölcsi nevelés komplexitásának témakörét járták körbe, valamint az énekes, zenés játékok szerepét mutatták be. A tanítók és a tanárok a szöveges értékelés előnyein, hátrányain, a pedagógiai szociális munka lehetőségein gondolkodtak el, valamint a kétszintű érettségivel kapcsolatos tapasztalataikat osztották meg velünk.

A középiskolás diákok magyar irodalomból, biológiából, történelemből és hittanból készíthetnek dolgozatokat. Nagy örömünk, hogy szép számban érkeznek igényesen elkészített pályaművek, melyek bőséges kutatómunkáról és nagy felkészültségről tanúskodnak.

Minden év szeptemberében sor kerül az intézményi pályázatra, amelynek keretén belül a katolikus intézmények versenyeik, programjaik szervezéséhez kérhetnek támogatást. A visszaérkező beszámolók alapján igen változatos programok, versenyek létrejöttéhez járulhatunk hozzá. Ezeknek sorában kórustalálkozók, tanulmányi versenyek, hagyományőrző találkozók, néptáncfesztiválok szerepelnek.

A KPSZTI a HEFOP-3.1.2.-P.-2004-07-0003/1.0 számú pályázat keretében működő Karolina-TIOK tagja. Intézetünk feladata a kompetencia alapú fejlesztés moduljainak szakmai véleményezése. E konzorciumon belül feladatom a projektmegbeszéléseken való részvétel, a beszámolók elkészítése, a kapcsolattartás a projekt vezetőjével, a KPSZTI által a projektben végzett szakértői munkával megbízott szakértőkkel, valamint a projektadminisztráció elvégzése.

Kiadványszerkesztés

Bors Katalin
pedagógiai előadó

A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen végzett mint német nyelvtanár és hittanár, szakirányú továbbképzésen pedig mint kiadói szerkesztő. 2006 januárja óta dolgozik a KPSZTI-ben kiadványszerkesztőként.

Az Intézetben feladatom kiadványok szerkesztése, gondozása, valamint meghívók, plakátok készítése.
Az évenként kiírásra kerülő pedagóguspályázatok első és második helyezést elért dolgozataiból tervezünk egy sorozatot megjelentetni, hogy ezeket közkinccsé téve a tanárok épülhessenek egymás gondolataiból, gyakorlati ötleteiből.

Meghívó a Szent Erzsébet Jubileumi Év alkalmából meghirdetett pályázatok és versenyek ünnepélyes díjátadására

Feladataim közé tartozik a Suliszámlával kapcsolatos adatrögzítések, levelezések intézése is. A Suliszámlát 2005-ben indítottuk – az MKPK által meghirdetett Sulivonallal párhuzamosan (az adományozók kérésére) – a katolikus közoktatási intézmények támogatására szánt pénzadományok fogadására. Magánszemélyek és vállalkozások adományainak köszönhetően 2007 tavaszán több mint húszmillió forintot tudtunk szétosztani létszámarányosan a fenntartók között.

A KPSZTI könyvtára

Perényiné Apáthy Edit
könyvtáros

1981-ben az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskolán szerzett könyvtárosi diplomát.1975-től 1990-ig a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen volt könyvtáros, előbb a II. sz. Szemklinikán, majd a Nagyvárad téri Elméleti Tömb közös könyvtárában. 1990-től 2005-ig a Zsámbéki Tanítóképző Főiskolán, majd az egyházi átvételt követően az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán dolgozott könyvtárosként.

Szép és nehéz feladatot kaptam Eszter nővértől 2005. augusztus 1-jén, amikor az Intézetbe kerültem: az Intézet könyvtárának létrehozását. A könyvtár helysége berendezve fogadott, benne közel 2000 kötet ajándékba kapott könyvvel. Ezek nagy része magánszemélyek adománya volt. Több doboznyi folyóiratot is kaptunk, például a *Katholikus Nevelés* címűt az 1900-as évek elejének évfolyamaival. 2005 őszén kezdtem el a könyvtár állományának kialakítását a gyűjtőköri szabályzatban meghatározott elveknek megfelelően. Fő gyűjtőkörünk a pszichológia, vallástudomány, pedagógia, óvodapedagógia és az intézményvezetés.

Teljességre törekvően gyűjtjük a katolikus közoktatási intézmények történeti dokumentumait. Könyvtárunkban természetesen megtalálható a különböző műveltségi területek alapszakirodalma, az általános műveltség színvonalát emelő ismeretterjesztő irodalom és a nívós szépirodalom. Állományunkat igyekszem a más könyvtárak által felajánlott fölöspéldányokkal is gyarapítani.

Jelenleg kb. 3500 kötetünk van, feladatunk egy 10 000 kötetes könyvtár létrehozása.

Megkezdődött a könyvek számítógépes feldolgozása KisTéka számítógépes programmal. A napról napra bővülő adatbázis már az Intézet honlapjáról is elérhető.

A könyvtár, bár még nem szerepel a nyilvános könyvtárak jegyzékében, minden érdeklődő számára nyitott.

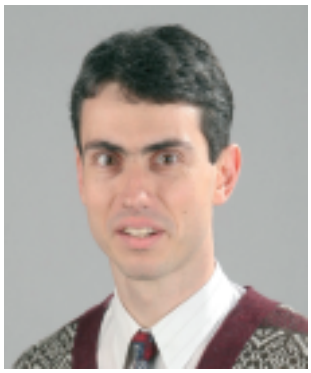

A KPSZTI külkapcsolatai

Dr. Gianone András
külügyi referens

1994-ben francia középiskolai tanári, 1995-ben történelem középiskolai tanári diplomát, 2007-ben pedig történelem doktori (PhD) fokozatot szerzett az ELTE-n. 1995-től középiskolai tanár a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban. 1998-tól a KPSZTI külügyi referense.

Együttműködés a katolikus oktatás nemzetközi szervezeteivel

A KPSZTI feladatai közé tartozik a katolikus oktatás nemzetközi szervezeteivel való kapcsolattartás. Intézetünk tagja a Katolikus Oktatás Nemzetközi Hivatalának (OIEC), mely a világ országainak a püspöki konferenciák által megbízott katolikus oktatási szervezeteit tömöríti. A KPSZTI elsősorban az OIEC európai tagozatának, a Katolikus Oktatás Európai Bizottságának (CEEC) munkájában vesz részt aktívan. A CEEC maga is önálló – ún. nem kormányzati – szervezet, amely 25 európai ország képviselőit tömöríti. Mindkét szervezetbe még a rendszerváltozás idején (1988-ban, illetve 1990-ben) lépett be a Katolikus Középiskolai Főhatóság, a KPSZTI elődje.

A CEEC központi irodája Brüsszelben van. A szervezet egy évben kétszer tart közgyűlést, 2001-ben és 2004-ben ezek Budapesten voltak. A közgyűléseken az aktuális kérdések mellett egy-egy kiemelt téma kerül megvitatásra, mint például a katolikus oktatás finanszírozása, a mohamedán tanulók növekvő jelenléte a katolikus iskolákban, vagy legutóbb: az élethosszig tartó tanulás legfontosabb kompetenciái. A CEEC négyévente szervez tematikus konferenciákat. 2006 őszén Pozsonyban az intézményvezetők pasztorális felelősségének témájával foglalkoztak a résztvevők.

A CEEC a különféle Európa-szervezeteknél képviseli a katolikus oktatás érdekeit, figyelemmel kíséri az oktatásügyben megjelenő európai dokumentumokat. Ez igen fontos, mert az Európai Bizottság ajánlásait, illetve az Európai Parlament határozatait az EU-tagországok többnyire figyelembe veszik az okta-

tás területén is. Ezenkívül számos olyan gazdasági jellegű, a tagállamokra kötelező irányelvet adnak ki Brüsszelben, amelyek érintik az oktatás világát is. Ilyen volt például az esélyegyenlőségről szóló irányelv, amely alapján 2004-ben hozott törvényt a magyar országgyűlés, és amely továbbra is lehetővé teszi a katolikus iskolák számára, hogy tantestületüket vallási alapon is megválogathassák.

Az 1990-es évek közepe óta a CEEC különös figyelmet fordít a közép- és kelet-európai országok katolikus oktatására. Igyekszik szakmailag (partnerkapcsolatok bátorításával, szemináriumok és konferenciák szervezésével), illetve anyagilag is (a hitoktatóképzés támogatására létrehozott pénzügyi alappal) támogatni őket. A KPSZTI munkájának elismerése tükröződik abban, hogy 2003 óta a CEEC végrehajtó bizottságában is képviseltetheti magát.

A KPSZTI 2006 óta részt vesz az Iskolai Hitoktatás Európai Fóruma (EUFRES) munkájában, 2008-ban éppen Magyarország lesz a házigazdája a kétévenként megrendezésre kerülő konferenciának.

Külföldi továbbképzések és testvériskolai kapcsolatok

A Német Püspöki Konferencia Titkársága Nikolaus Kircher tevékenységének köszönhetően a Konrád Adenauer Alapítvány és a Renovabis támogatásával 1998 és 2005 között minden évben hospitálással egybekötött továbbképzést szervezett közép- és kelet-európai némettanárok részére. Ezeken a továbbképzéseken évente 3-4 tanár vehetett részt Magyarországról.

Intézetünk folyamatosan segít az érdeklődő katolikus iskoláknak külföldi testvériskolát találni. Az egyes országok katolikus oktatásának képviselőihez juttatjuk el a magyar kapcsolatfelvételi kérelmeket, és az Intézet továbbítja a külföldről érkező megkereséseket az egyes iskoláknak. 2001 tavaszán a KPSZTI a Német Püspöki Konferencia Titkárságával együttműködve német–magyar tanártalálkozót szervezett az iskolák közötti partnerkapcsolatok előmozdítására.

A 2002-es Katolikus Pedagógiai Napok nyomán összeírtuk a határon túli katolikus intézményekkel kialakított testvériskolai kapcsolatokat, és továbbítottuk a kapcsolatfelvételre kész iskoláink listáját Felvidékre, Erdélybe, Kárpátaljára és Délvidékre.

A testvériskolai kapcsolatok kiépítését ma már az is segíti, hogy – részben a KPSZTI kezdeményezésére – a CEEC honlapján külön oldalt nyitottak a testvérintézményt kereső iskolák számára.

Pedagógiai tevékenységet segítő munkaterületek

Oláh Gáborné | Gerencsér Ida | Bornemissza Anna | Gadácsi Péterné

Gazdasági csoport

Oláh Gáborné gazdasági vezető a KPSZTI intézményi gazdasági szabályzatainak, költségvetésének és zárszámadásának, könyvvezetésének, bérszámfejtésének elkészítéséért és az intézmények központi adatainak nyilvántartásáért felelős. Feladata továbbá az intézmények tájékoztatása az aktuális törvényváltozásokról, gazdasági továbbképzések szervezése és előadások tartása.
Gerencsér Ida jogi asszisztens a gazdasági vezető közvetlen munkatársa. Feladatai közé tartozik a jogszabályváltozások figyelemmel kísérése, a jogszabályok értelmezése, jogi kérdésekben felvilágosítás nyújtása.
Bornemissza Anna könyvelő feladata az Intézet számviteli nyilvántartásának vezetése kettős könyvviteli rendszerben, banki átutalások kiállítása, folyószámla-egyeztetés, banki ügyintézés. A számviteli munkát érintő kérdésekben segíti az intézményeket.
Gadácsi Péterné bérszámfejtő, pénztáros feladata a KPSZTI készpénzes pénzforgalmának lebonyolítása, a bér és a bérjellegű kifizetések számfejtése, jelentések készítése, számlázás, humánpolitikai tevékenység.

A KPSZTI gazdasági tevékenysége

A KPSZTI gazdasági csoportja 1998 óta az egyházi fenntartású közoktatási intézmények gazdasági vezetőinek rendszeres továbbképzést tart évente két alkalommal, a tavaszi és az őszi időszakban. Ezeken a továbbképzéseken az intézményeket érintő gazdasági változásokról adunk tájékoztatást a számvitel, munkaügy, adó, társadalombiztosítás és a tanügyigazgatás területén. Alkalmanként írásos formában is adunk ki tájékoztatót.

A vállalkozói szemléletű kettős könyvvitel bevezetését 2001. január 1-jétől rendelte el a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia a közoktatási intézményekben. A bevezetéshez kapcsolódóan számviteltankönyvet, kiscsoportos oktatást és számítógépes könyvelőprogramot biztosítottunk az intézmények részére.

Megszerveztük a katolikus közoktatási intézmények költségvetésének és zárszámadásának központi nyilvántartását.

A Pénzügyminisztérium által meghirdetett, a könyvviteli szolgáltatást végzők éves kötelező továbbképzésére kiírt pályázaton eddig minden évben nyertünk, és évente 240-270 fő kötelező éves továbbképzését végeztük el. A kétnapos képzéseken részt vettek nemcsak a katolikus, hanem a református és az evangélikus egyházak mérlegképes könyvelői is.

Az informatikai csoporttal együttműködve központi adatbázist kezelünk a több mint 300 katolikus közoktatási intézmény létszámnormatívájának nyilvántartására. Évente három alkalommal létszámot egyeztetünk a Magyar Államkincstár Területi Igazgatóságaival és az Oktatási és Kulturális Minisztériummal.

Az állami normatíva elszámolásának ellenőrzése a törvény előírása alapján 2000-től évente a tárgyévet követő január hónapban történik a tanügyi nyilvántartások alapján (könyvvizsgálói auditálás), amit központilag szervezünk meg az intézmények számára.

Telefonos tanácsadást biztosítunk az intézményeknek a gazdálkodást érintő kérdésekben.

Véleményezzük az egyházi közoktatási intézményeket érintő törvényi változásokat, és részt veszünk a minisztériumokkal történő egyeztetésben, valamint a Parlament Oktatási Bizottságának munkájában, mint egyházi megfigyelők.

A közoktatási törvény előírja a fenntartók számára a négyévenkénti gazdasági ellenőrzés kötelezettségét. Fenntartói megbízás alapján okleveles könyvvizsgálók részvételével végezzük a katolikus közoktatási intézmények gazdasági ellenőrzését.

Központilag megszerveztük az intézmények által működtetett konyhák HACCP szerinti minősítését, valamint az óvodai és iskolai udvari játékok minőségi felülvizsgálatát.

Informatikai csoport

Bálint Gábor	Kalácska Gábor
Schillingerné Gulyás Ilona	Fazekasné Vizkelety Klára

Az informatikai csoport tagjainak legfontosabb feladata, hogy a pedagógiai és gazdasági munkához, a különböző rendezvényekhez szükséges számítástechnikai, információs segítséget megadja, a megfelelő hátteret biztosítsa. Az Intézet minden tevékenységében szerepe van az informatikának, ezért fontos feladatunk a munkatársak számítástechnikai ismereteinek bővítése is.

Az Intézet fejlődésével együtt egyre több lett az informatikusokra háruló feladat, ezért fokozatosan bővült a létszám is.

Schillingerné Gulyás Ilona informatikai csoportvezető 1998-tól dolgozik az Intézetben. A csoport irányításával járó teendőkön kívül az egyházi kiegészítő támogatáshoz kapcsolódó feladatok tartoznak hozzá, valamint a különböző szakmai tevékenységekhez nélkülözhetetlen adatbázisok elkészítése, folyamatos karbantartása (pl. a komplex vizsgálathoz, a pedagógiai szakmai szolgáltatások nyilvántartásához, a statisztikai adatok feldolgozásához szükséges adatbázis). Ő látja el a Renovabis pályázattal kapcsolatos feladatokat.

Bálint Gábor rendszergazda 2000-től dolgozik az Intézetben. Legfontosabb tevékenységei: számítógépek és szoftverek beszerzése, karbantartása, a belső hálózat működtetése.

Kalácska Gábor informatikus 2002-ben lett a KPSZTI munkatársa. Az intézményekre és a fenntartókra vonatkozó teljes körű adatbázis működtetését végzi, a KPSZTI honlapját készíti, ezen kívül a telefonrendszer felügyelete, központi e-mailek küldése, valamint a gazdasági programok karbantartása tartozik őhozzá.

Fazekasné Vizkelety Klára adatrögzítő két éve segíti az Intézet munkáját. A KPSZTI eredményes működéséhez nagyon sok információra van szükség a közoktatási intézményekben folyó, évről évre változó tevékenységről. Munkatársunk végzi a statisztikai adatlapok begyűjtését, az alapító okiratok, költségvetések rögzítését, az adatok feldolgozását.

Műszaki csoport

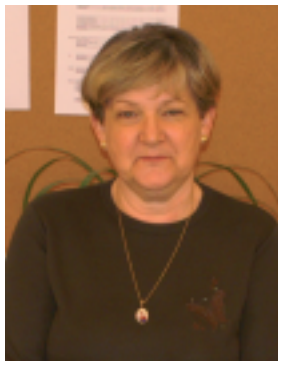

Fabók Györgyné

Zéher Andor László

Menráth András

A Magyar Katolikus Püspökkari Konferencia, mint tulajdonos, az Irodaházba beköltöző intézmények közül a KPSZTI-t jelölte ki arra, hogy a teljes ingatlan üzemeltetésével kapcsolatos feladatokat ellássa. Ezért a KPSZTI műszaki osztályt hozott létre, melynek megszervezésével és irányításával az Intézet vezetője, Bajzák Erzsébet M. Eszter nővér 2003 májusában Fabók Györgynét bízta meg.

Fabók Györgyné Ildikó a műszaki csoport vezetője, okleveles épületgépész üzemmérnök, 2000. november 1-je óta dolgozik a KPSZTI-ben. Az Intézet Irodaházba való átköltözése előtt a Renovabis pályázatokkal foglalkozott. Jelenlegi feladatai: a közüzemi szerződések megkötése; a hatósági eljárások lefolytatása, levegőtisztasági mérés, veszélyes hulladékok kezelése; az épület biztonságos működése érdekében karbantartási szerződések megkötése, ezek évenkénti felülvizsgálata; javítási, karbantartási és helyreállítási munkák megszervezése, az épület tisztaságára, ápoltságára vonatkozó feladatok meghatározása, a konyhai munka megszervezése; a konferenciaterem programjainak beosztása, gondoskodás a rendezvények kiszolgálásáról.

Zéher Andor László üzemeltető gépész, általános gépész üzemmérnöki diplomája, valamint felsőfokú számítástechnikai programozó oklevele van. 2003. december 1-je óta dolgozik a KPSZTI-ben. Feladatai: az Irodaház épületgépészeti rendszerének teljes körű ismerete, működtetése; a gépek és berendezések felügyelete; a számítógéppel vezérelt épületfelügyeleti rendszer napi ellenőrzése; a konferenciaterem technikai üzemeltetése; a termek berendezése az adott programokra, továbbá mindazon technikai eszközök előkészítése és működtetése, amelyeket az előadók előzetesen igényelnek; az előadások alatt állandó technikai

felügyelet biztosítása, a műszaki berendezések kezelése; az előadásokról igény szerint video- és audiofelvételek készítése; alkalmanként az épületben zajló rendezvény rádiófelvételének, internetes közvetítésének megszervezése; a termekben a megfelelő komfortérzet kialakítása.

Menráth András gondnok-karbantartó, ács-állványozó szakmunkás 2006. március 27-e óta dolgozik a KPSZTI-ben. Feladatai: az épületben előforduló kisebb szerelések, karbantartások elvégzése, a műhely felszerelése, rendben tartása, karbantartási anyagokból raktár képzése; szállítás, raktározás megoldása; az épületben fellépő, azonnali beavatkozást igénylő rendellenes helyzetek, veszélyhelyzetek elhárítása; az udvar és a kert rendben tartása; az üzemeltető gépész akadályoztatása esetén az épületfelügyeleti rendszer kezelése; az üzemeltetéssel kapcsolatos hatósági eljárások, kötelező ellenőrzések lebonyolítása.

A portaszolgálat munkatársai

Kalász Ákosné

Gréczi László

Jékey István

Tímár Péter

Besenyei László

Péntek István

Kalász Ákosné Katalin nappali portás. Szakközépiskolai érettségivel rendelkezik, a KPSZTI-ben 2003. augusztus 1-je óta dolgozik.
Gréczi László nappali portás. Gépszerelő szakképesítése van, a KPSZTI-ben 2005. július 5-e óta dolgozik.
Jékey István éjszakai portás. Nyugdíjas, a KPSZTI-ben 2005. április 14-e óta dolgozik.
Tímár Péter éjszakai portás. Bútor- és épületasztalos ipari technikus, hitoktató, a KPSZTI-ben 2003. augusztus 28-a óta dolgozik.
Besenyei László helyettesítő portás. Nyugdíjas, a KPSZTI-ben 2003. december 1-je óta dolgozik.
Péntek István helyettesítő portás. Nyugdíjas, a KPSZTI-ben 2003. augusztus 1-je óta dolgozik.

A portaszolgálat feladatai: az épület anyagi értékeinek felügyelete, megóvása; az épületbe érkezők fogadása, az ügyfelek eligazítása, a személy- és autóforgalom felügyelete; az épületfelügyeleti rendszer jelzéseinek figyelemmel kísérése, a riasztórendszer jelzése esetén intézkedés.

Takarító és konyhai személyzet

Bokor Györgyi

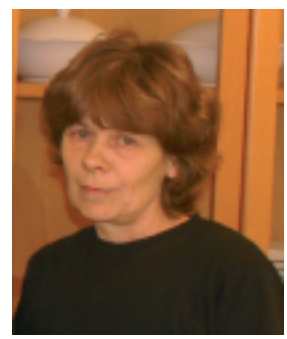

Kiss Lajosné

Bokor Györgyi takarító. Gimnáziumi érettségije van, 2003. augusztus 12-e óta dolgozik a KPSZTI-ben.
Kiss Lajosné Katalin takarító. Kereskedelmi szakmunkás képesítése van, 2006. február 1-je óta dolgozik a KPSZTI-ben.
Veresné Sabján Zsuzsa takarító. Kereskedelmi szakmunkásképzőt végzett, 2003. augusztus 11-e óta dolgozik a KPSZTI-ben.

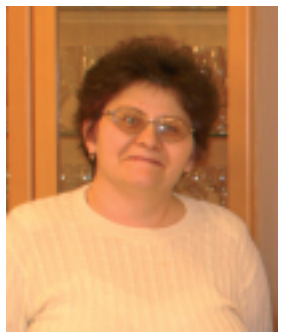

Veresné Sabján Zsuzsa

Sebestyén Zoltánné

A takarítók feladatai: az épület (konferenciatermek, irodák, lépcsőház, mellékhelyiségek) takarítása; a növények ápolása; a konferenciatermek előkészítése a rendezvényekre, a rendezvényeken az étel, ital felszolgálása.

Sebestyén Zoltánné Ildikó konyhai dolgozó. Általános iskolai végzettsége van, 2004. március 12-e óta dolgozik a KPSZTI-ben.

Az épületben 50 fő kiszolgálására alkalmas melegítőkonyha működik. Ez az adottság meghatározza a konyhai dolgozó tevékenységét: naponta fogadja az ételszállítókat, ételmintát vesz, az ÁNTSZ utasításait betartva elvégzi az adminisztrációt. Feladatai közé tartozik a konyha, az étterem és a kiszolgálóhelyiségek takarítása, fertőtlenítése, az edények, textíliák tisztán tartása; a vendégfogadások előkészítése, konyhai, éttermi, fogadóbeli megszervezése, lebonyolítása.

Dr. Leibinger Jánosné:

Ünnepeink és hétköznapjaink

Boldog a nép, amely ünnepelhet,
és arcod fényében járhat, Uram!
Zsolt 89,16

Vajon mely napok az ünnepeink és melyek a hétköznapjaink? Mit jelent az ünnep egy munkahelyi közösség számára? Mit jelent egy pedagógiai-szakmai szolgáltató intézmény esetén? És mit jelent egy katolikus intézményben? Olykor az ünnep megszervezése nagyon kemény munkával jár, máskor pedig egy-egy hétköznap is ünneppé emelkedhet. Talán az emlékezet dönti el a kérdést, hiszen számos napra mindannyian úgy emlékezünk, hogy azok igazi ünnepnapokká váltak.

Nemzetközi találkozók

Voltak a tíz év során olyan ünnepeink, amelyek nagyon sok munkával jártak együtt: nagy létszámú rendezvényt szerveztünk, sok vendéget fogadtunk. Ezek közül is kiemelkedik két nemzetközi találkozó: a Katolikus Pedagógiai Napok 2002-ben és a Katolikus Oktatás Napja 2003-ban.

A Katolikus Pedagógiai Napok rendezvényeit a Bara Hotelban tartottuk. Akkor még nem állt rendelkezésünkre az Irodaház. Az ötnapos programon a résztvevők kiváló magyar és külföldi előadók és szekcióvezetők segítségével keresték a választ a kor általános emberi, erkölcsi és pedagógiai kérdéseire. A kollégák nagyon nagy örömmel jöttek nemcsak Magyarországról, hanem a határon túli magyar iskolákból is. A nagy érdeklődést jelezte, hogy a hotel 400 fős nagyterme nem volt elegendő a vendégek számára, az előadóterembe pótszékeket kellett behordatni. A konferencia sokszínű-

Katolikus Pedagógiai Napok, 2002
Bajzák Erzsébet M. Eszter nővér és Orbán Viktor

ége mellett a résztvevők megérezhették a katolikus oktatásban dolgozók közösségének erejét. Megerősödve, bizalommal telve mentek haza. Mi is. Az elhangzott előadásokat konferenciakötetben örökítettük meg, így azok mára eljuthattak azokhoz is, akik személyesen nem tudtak eljönni a rendezvényre. Jártunkban-keltünkben szívesen adtunk belőle sokaknak – nem hívőknek is –, és mindenki örömmel és hálával fogadta a gazdag tartalmú könyvet. Köszönet érte valamennyi előadónak.

Katolikus Pedagógiai Napok, 2002
a KPSZTI munkatársai

A Katolikus Oktatás Napja 2003 októberében nemcsak a pedagógusokat, hanem a diákokat és a szülőket is megszólította. Helyszíne a Papp László Budapest Sportaréna volt. Az előkészületek idején az Aréna méretei először

Katolikus Oktatás Napja, 2003

félelemmel töltöttek el bennünket. Itt még a virágnak is legalább két méteresnek kell lennie, hogy valamelyest látszódjék! Lesz-e elegendő vendég, és kik tudnak bemutatni ide illő produkciókat? Hogyan tudunk megállapodni minden rész-

letben az Arénát üzemeltető, nagyon szigorú rendhez szokott csapattal? Félelmeinket csak az Isten segítségében való bizakodás és a kollégák rendkívüli segítőkészsége enyhítette. Végül kialakult a program, amelyet látva mi magunk is meglepődtünk a katolikus óvodák, iskolák, kollégiumok és felsőoktatási intézmények ekkora gazdagságán. A délelőtti komolyabb hangvételű részben előadásokat, tanúságtételeket hallhattunk, felléptek a katolikus főiskolák és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának énekkara is. A második részben zenés táncjáték, sportbemutató, musical, néptánccsoportok előadásai színesítették a rendezvényt és mutatták be a katolikus közoktatási intézmények sokszínűségét.

Bajzák Erzsébet M. Eszter nővér átveszi a Pro Pedagogia Christiana díjat

A napot szentmisével fejeztük be. Számunkra különösen nagy jelentőségű volt, hogy intézetünk vezetője, Bajzák Erzsébet M. Eszter nővér ez alkalommal kapta meg a Pro Pedagogia Christiana díjat, amelyet a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnökhelyettese, Bosák Nándor püspök adott át.

Konferenciák

Az Irodaház elkészülte (2003) óta sokkal könnyebben és anyagilag is kedvezőbben tudunk országos rendezvényeket szervezni. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy az egymástól elszigetelten dolgozó pedagógusok és munkatársak rendszeresen találkozzanak, a szakmai párbeszéd segítse munkájukat és intézményeik belső fejlődését. Az is lényeges szempont, hogy ne csak az azonos iskolatípusban dolgozó pedagógusokat hívjuk meg egy-egy programra, hanem legyenek valamennyi intézménytípusnak szóló, a nevelés általános kérdéseit érintő közös konferenciák is. Ezek szervezésében közreműködnek a katolikus iskolák pedagógusait tömörítő egyesületek, a Szívvel és Lélekkel Óvodapedagógusok Egyesülete, a Tanítók Fekete István Egyesülete, az

Intézményvezetői értekezlet, 2006

Öveges József Tanáregylet és a Sík Sándor Tanáregylet is. Szép és sikeres közös rendezvényeinkről egy önálló fejezetben emlékezünk meg.

Hagyományok, lelki ünnepek

Legrégibb és számunkra igen kedves szokásunk, hogy a munkatársi közösségben mindig megemlékezünk az aktuális névnapokról és a „kerek" születésnapokról. Az ünneplésre rendszerint a havonta tartott értekezletek keretében találunk alkalmat.

A Központi Irodaház felszentelése, 2003

Amikor 2003 nyarán a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Irodaházába költöztünk, új helyünkön megújuló lendülettel igyekeztünk kialakítani az Intézet sajátos hagyományrendszerét. Nagy öröm, hogy programjainkban legtöbbször osztozik velünk az Irodaház többi lakója is.

Mint közoktatási intézmény tanévekben gondolkodunk, amely Veni Sancteval kezdődik és Te Deummal ér véget. Szeptemberben ünnepeljük a katolikus oktatás védőszentjének, Szent Gellértnek ünnepét. Kápolnánknak és Intézetünknek is ő a védőszentje, így ilyenkor tartjuk kápolnánk búcsúját is. Az adventi készülődést a Püspökkari Titkárság, a Katolikus Rádió és az Irodaház dolgozóival közösen szervezett rorate misék kísérik. A karácsonyi ünnepséget a központi intézmények dolgozóival közösen tartjuk: ennek mindig más a szervezője és házigazdája, ezáltal is jobban megismerhetjük egymást. Vízkeresztkor házszentelőn kérjük a jó Isten áldását munkánkra. A nagyböjt ismét a három „Ház" részére közösen megtartott hamvazószerdai szentmisével kezdődik és a Titkárság által szervezett lelki nappal folytatódik, melyen valamennyi katolikus központi intézmény részt vesz, s melynek Intézetünk ad helyet. A rekollekciókat az elmúlt

Lelki nap, 2005

években Seregély István érsek, Pápai Lajos püspök, Bábel Balázs érsek és Bosák Nándor püspök vezette.

Lelkigyakorlat Dobogókőn, 2004

Intézetünk számára a tanév a háromnapos lelkigyakorlattal zárul, amelyet mindig más helyszínen tartunk, elvonulva a munka megszokott környezetéből. Nagyon sokat jelentenek ezek az alkalmak mindannyiunknak. Lelkigyakorlatainkat eddig Veres András püspök, Bíró László püspök, Hofher József SJ és Varga László kaposvári plébános vezették.

Zarándoklatok, kirándulások, utazások

A 2000. évet a Szentatya szentévvé nyilvánította. Ez az esztendő kiemelkedő jelentőségű volt a magyar egyház számára. Január 6-án a Szent Péter téren II. János Pál pápa személyesen szentelt fel 12 püspököt, akik között három magyar is volt: Erdő Péter, Veres András és a moldvai származású moldáviai Kósa Antal. Különösen szép ajándék volt számunkra, hogy a szentelésen Intézetünk tagjai közül többen is részt vehettek.

A magyar egyház által központilag szervezett zarándoklatokon mindig nagyon szívesen veszünk részt néhány képviselővel, mert ezek az alkalmak különleges jelentőségűek: nemcsak egyháztörténelmi és közösségi szempontból, hanem azért is, mert ezeken az ünnepi eseményeken mi is jobban átélhetjük Krisztus élő jelenlétét az egyházban. Nagy öröm számunkra, hogy ott lehettünk Rómában Batthyány-Strattmann László boldoggá avatásán, a Közép-Európai Katolikus Találkozó mariazelli ünnepségén, a krakkói Magyar Kápolna felszentelésén, valamint a fatimai nemzeti zarándoklaton.

Debrecen, 2003

2003 nyaráig, amíg Intézetünk a Magyar Püspöki Konferencia épületének második emeletén dolgozott szoros együttműködésben a Püspökkari Titkársággal, velük közösen minden évben kétnapos tanulmányútra mentünk, hogy az egyházmegyék munká-

Máriapócs, 2006

ját közvetlenül is megismerjük. Dolgozóink közül többen is részt vettek ezeken a kirándulásokon, amelyekre nagyon szívesen emlékszünk vissza. Jártunk Szombathelyen, Kalocsán, Debrecenben, Veszprémben, és mindenütt meglátogattuk a környék néhány nevezetességét is.

Ezeknek az utaknak mára újabb célja is lett. Mivel fontosnak tartjuk, hogy közoktatási intézményeinket lehetőleg személyesen is minél jobban megismerjük, ezért minden ősszel egy-egy tájegységet meglátogatva felkeressük néhány ott működő intézményünket, s igyekszünk találkozni a fenntartókkal is. Voltunk már Sopronban, Kőszegen, Pannonhalmán, Győrben, Máriapócson és Nyíregyházán: útjaink nemcsak hasznosak voltak, de egyben kedves emléket is jelentenek.

Folyamatosan keressük annak lehetőségeit és legmegfelelőbb módját, hogy Intézetünk dolgozóinak családjai is megismerkedhessenek egymással. E célt megvalósítandó 2005-ben családi kirándulást szerveztünk Fótra, 2006-ban pedig sikeresen rendeztük meg az első „családi napot".

Fót-Gödöllő, 2005

Hétköznapjaink

Intézetünk munkás hétköznapjai is sokszínűen telnek. Majdnem minden nap van a földszinti termekben egy-egy rendezvény. Sokszor valamennyi előadóterem foglalt: nemcsak a KPSZTI , hanem az Irodaház többi intézménye is használja az előadótermeket. A közös használat össze is köt bennünket: értesülünk egymás tevékenységéről. A termek technikai kiszolgálását a műszaki csoportunk adja. Munkatársaink messzemenően igyekeznek az előadók, a résztvevők, a megjelenő sajtó kéréseit teljesíteni, a korszerű technikai feltételeket megteremteni.

Munkavégzés közben rövid pihenőt jelent a zsolozsma déli imaórája, amelyet kápolnánkban minden nap elmondunk. Bekapcsolódunk így a világegyház közös imádságába, és imádkozunk intézményeinkért, a ránk bízottakért. A Nemzeti Imaévben minden nap elmondtuk az imaév fohászát, idén pedig a városmisszióért könyörgünk.

A Magyar Katolikus Rádió közelsége teszi lehetővé a velük való együttműködést: ennek során alakult ki és vált mára hagyománnyá, hogy negyedévente egy-egy alkalommal Intézetünk dolgozói imádkozzák a rózsafüzért a rádió élő adásában: egyházunkért, hazánkért, intézményeinkért, családjainkért és támogatóinkért könyörgünk, kérve a Szűzanya segítségét életükre és munkájukra.

Mindannyiunk közös törekvése, hogy a munka, a szolgálat és az imádság egyensúlyban legyen hétköznapjainkban és ünnepeinken egyaránt.

Egyik kedvenc közös tevékenységünk: „borítékolás"

Karácsonyi ünnepség, 2006

Dr. Vizkelety András és Mádl Dalma asszony az Árpád-házi Szent Erzsébet Jubileumi Év díjkiosztó ünnepségén

Keresztút, 2006

Kiadványaink

Etikai kódex
A Magyar Katolikus Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára

Az etikai kódex nem illemszabályok és előírások gyűjteménye, nem is olyan kézikönyv, amely részletesen szabályozza a nevelők felelős cselekvését. Csupán azokat az íratlan, de közmegegyezéssel elfogadott etikai normákat sorolja fel, amelyek mindenkor időszerűek. Nem szankcionáló jellegűek, de föltétlenül irány- és útmutatók a katolikus intézmények tanárai és dolgozói számára.

A nevelés-növelés korszerű apostoli tevékenység
Katolikus Kollégiumi Nevelők Nemzetközi Konferenciája
Budapest, 1999. október 25-26.

„Mikor a múlt században Don Bosco Szent János egyik oratóriumát meglátogatta az olasz oktatási miniszter – aki közismerten egyházellenes volt –, csodálkozva kérdezte Don Boscótól, látva fiataljainak magatartását, hogy árulja el nevelése titkát, ők is bevezetik az állami kollégiumokban. Don Bosco mosolyogva válaszolta, hogy ez nem titok, amit el lehet árulni, hanem egyszerűen egy hitből fakadó élet – amit csak élni lehet. Bízom abban, hogy a nemzetközi találkozó, s ez a kis kiadvány is segít abban, hogy katolikus kollégiumaink ilyen élettel teljenek meg.” (Részlet Pápai Lajos megyéspüspök, az MKPK Oktatásügyi Bizottsága elnökének ajánlásából.)

Katolikus Oktatás Napja
Krisztus Európa reménye (mottó)
2003. október 4., Papp László Budapest Sportaréna

Programfüzet

Dupla DVD

„Ezt a napot úgy is nevezhetnénk: a nevelés ünnepe. Szeretnénk tanúságot tenni arról, hogy ajándék, és ezért öröm, ha valaki megfelelő nevelésben részesülhet, és kitüntető hivatás, ha valaki ezt a munkát keresztény elkötelezettséggel végzi. Mindkettő örömünket és bátorságunkat táplálhatja.
Minden ember számára, aki erre a világra születik, alapvető jog és feladat, hogy szellemileg és lelkileg teljes értékű emberré váljon, hogy Istentől kapott képességeit kibontakoztassa. Ebben azonban segítségre szorulunk. Nagy ajándék annak, akit gondoskodó család, jó nevelők és tanítók segítenek a kibontakozásban. A katolikus szellemű iskola ezt a szolgálatot végzi. Az itt jelen lévő nevelők és diákok ezt az ajándékot ünneplik.
Ha a nevelői munkát ebben a dimenzióban szemléljük, akkor kitüntető hivatásnak fogják ezt tartani, akik részt vesznek benne. Minden áldozat, fáradozás és jó szándékú törekvés a katolikus nevelés ügyéért az Isten által ránk bízott hivatás része lesz.” (Részlet Bosák Nándor püspök, az MKPK elnökhelyettesének köszöntőjéből.)

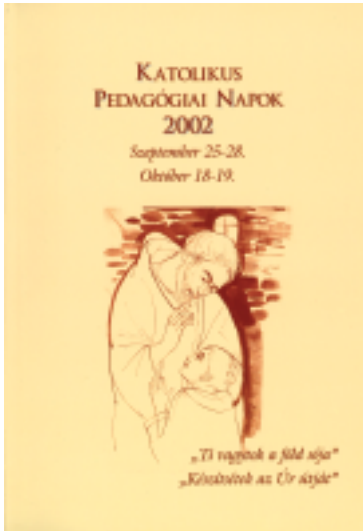

Katolikus Pedagógiai Napok
2002. szeptember 25-28., október 18-19.

„Hitelesebben, mint a politikusok"

Katolikus pedagógiai konferencia Budapesten. „Ti vagytok a föld sója" címmel szervezett négynapos nemzetközi konferenciát a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet a budapesti Bara Hotel konferenciatermében. Az eseményen rangos előadók szóltak a katolikus oktatási intézmények képviselőihez. A mostani konferencia ismét megerősítette azt a felismerést: a katolikus pedagógusok a megújuló magyar egyház egyik legfontosabb munkatársai, hiszen a családok mellett leginkább az ő kezükben formálódik a jövő. (Részlet a *Keresztény Élet* című folyóirat 2002. október 6-án megjelent számából.)

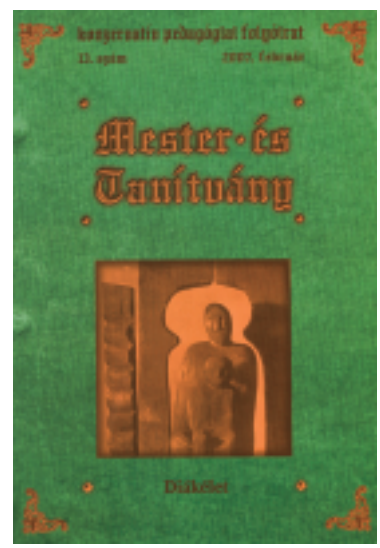

Mester és Tanítvány
Konzervatív pedagógiai folyóirat

A folyóiratot, amelyet a PPKE BTK Pedagógiai Intézete alapított 2003-ban azzal a céllal, hogy az értékőrzést és a nemes hagyományokat nyíltan vállaló pedagógiai periodikával szolgálhassa a nevelés ügyét, 2007-től a PPKE BTK, a Mondat Kft. és a KPSZTI közösen adja ki.
A folyóirat főszerkesztője a Pedagógiai Intézet intézetvezető egyetemi docense, Hoffmann Rózsa. A közel 20 fős szerkesztőbizottságban pedig a különféle tudományágak, illetve felekezetek jeles képviselői működnek együtt. Találunk köztük pedagógust, pszichológust, teológust, szociológust, történészt, irodalomtörténészt, filológust és fizikust; felekezeti hovatartozásukat tekintve pedig katolikust, reformátust és evangélikust.

Katolikus Iskolák
Magyarországon
2000

Katolikus Közoktatás
Magyarországon
javított, második kiadás, 2006

A kiadványok bemutatják a 187 katolikus közoktatási intézményt (óvodákat, általános iskolákat, gimnáziumokat, kollégiumokat, szakképző és művészetoktatási intézményeket). Tájékoztatnak a képzési sajátosságokról, a felvételi követelményekről. Ismertetik az intézmények pedagógiai hitvallását és egyéb hasznos információkkal szolgálnak, amelyek nagyban segítik az iskolaválasztás előtt álló fiatalokat és szüleiket.

A kiadványokban olvasható a Római Nevelési Kongregáció *Katolikus Iskola* című dokumentuma.
„A katolikus iskola nevelési tervének Krisztus az alapja. Ő az, aki az emberi létnek új értelmét kinyilatkoztatja és érvényre juttatja. Át is alakítja az emberi létet, mert képessé teszi az embert arra, hogy isteni módon éljen, vagyis gondolkodását, akaratát, cselekvését az evangéliumhoz igazítsa, s a boldogságokat tegye életének normájává.
Az iskola épp azzal válik katolikussá, hogy – bár más-más fokon – az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá.” (Idézet a dokumentumból.)

„Legyetek derűsek…"
Búcsú II. János Pál pápától
Válogatás a Magyar Katolikus Rádió műsoraiból (2005. április 1-8.)
dupla CD

„II. János Pál pápa merte képviselni mindig bátran a maga meggyőződését. Értette korunk problémáit, mely érinti az embert, és mindig kiállt a szegények, elnyomottak, kisemmizettek, hátrányos helyzetbe kerültek mellett. Védte az emberi élet értékét a fogamzástól a természetes halálig. Hosszú és súlyos szenvedésének vállalásával, keresztjének hordozásával is erről tett tanúságot. Olyan ember volt ő, aki szót tudott érteni mindenkivel. Könnyű volt neki, mert sok nyelven beszélt. Nyitott volt, fölkereste az embereket, beutazta a világot, hogy megerősíthesse övéit. Ápolta az ökumenét és a kapcsolatot a nagy világvallásokkal, azok vezetőivel." (Részlet Spányi Antal, a Magyar Katolikus Rádió vezérigazgatójának megemlékezéséből.)

Jézus hív és vár
ima- és énekgyűjtemény óvodásoknak

„A szülő és a kisgyermek első nevelői, az óvodapedagógusok számára ennek a teljes emberi életnek kibontakoztatása felé vezető úton nyújt segítséget ez az ima- és énekgyűjtemény. Nem lehet elég korán elkezdeni a gyermeki lélek formálását, Isten felé irányítását. Ezért látták szükségét felelős óvodapedagógusok egy ima- és énekgyűjtemény összeállításának. Életkorhoz igazított, válogatott röpimák és énekek segítségével vezethetik szülők és nevelők az Úrral való személyes kapcsolat kialakításához a kisgyermekeket. A megtanított imánál, a szépen hangzó gyermeki éneknél ezerszer fontosabb, hogy a gyermek a szülője és nevelője szemében, szeretetében, életpéldájában ismerje föl az őt feltétlenül elfogadó és szerető Istent." (Részlet Bajzák Erzsébet M. Eszter nővér, a KPSZTI intézetvezetőjének ajánlójából.)

Munkatársaink voltak

Szilágyiné
Dr. Szemkeő Judit

az Intézetben dolgozott: 1997-től 1998-ig
munkaköre: intézetvezető

Pető Éva

az Intézetben dolgozott: 1998-tól 2001-ig
munkaköre: pedagógiai szakértő

Bereczné Pitz Mária

az Intézetben dolgozott: 2001-től 2006-ig
munkaköre: pedagógiai előadó

Soós Ferenc

az Intézetben dolgozott: 2003-tól 2006-ig
munkaköre: gondnok-karbantartó

Földvári Zsolt

az Intézetben dolgozott: 2003-tól 2005-ig
munkaköre: adatfeldolgozó, postázó

Lakics Marianna

az Intézetben dolgozott: 2003-tól 2005-ig
munkaköre: takarító

Veress Árpád

az Intézetben dolgozott: 2003-tól 2005-ig
munkaköre: portás

Wilheim Péter

az Intézetben dolgozott: 2003-tól 2004-ig
munkaköre: oktatástechnikus

Gátas Judit

az Intézetben dolgozott: 2006-tól 2007-ig
munkaköre: pedagógiai szakértő

Csébi Józsefné:

Kapcsolatunk a katolikus pedagógusegyesületekkel

Intézetünk bábáskodott a katolikus közoktatásban dolgozó pedagógusok négy civil szervezetének megszületésénél. Fontosnak tartottuk ugyanis, hogy egyházi intézményeink pedagógusai a katolikus nevelés, oktatás szűken vett szakmai aktualitásain túl az oktatáspolitika legfontosabb kérdéseiről is együtt gondolkodjanak, közösségi véleményt formáljanak és nyilvánítsanak, értékrendünket képviseljék. Az egyesületek tevékenysége emellett a katolikus közoktatás értékeinek felmutatására és ápolására is irányul. A négy egyesület tevékenységéhez a KPSZTI egy-egy munkatársa szakmai segítséget nyújt. Taglétszámuk a bírósági bejegyzés óta folyamatosan gyarapodik.

Az egyesületek működéséhez a tagsági díjakból származó bevételeken és adományokon kívül a különböző pályázatokon (OM, OKM, NCA) elnyert összegek jelentenek anyagi hátteret.

Öveges József Tanáregylet

Elsőként az Öveges József Tanáregylet alakult meg (2001. október 5-én), amely a reál tantárgyakat tanító tanároknak ad lehetőséget a civil szakmai közéletben való részvételre. Az egyesületnek jelenleg 123 tagja van. Alapító tagja és azóta folyamatosan elnöke dr. Juhász András egyetemi docens (ELTE TTK). Munkáját dr. Leibinger Jánosné (KPSZTI) alelnökként segíti.

Az egyesület szakmai konferenciákat szervez. Népszerű két periodikájuk, az *„Öveges Füzetek”* és az *„Öveges Könyvek”*, amelyeknek egyes példányai aktuális szakmai kérdésekkel foglalkoznak. Országos érdeklődést váltott ki – nem csak a katolikus közoktatás részéről – a kétszintű érettségivel kapcsolatos kiadvány. Évente két tehetséggondozó versenyt szerveznek diákok számára: a Károly Ireneusz fizika- és a Dugonits András matematikaversenyt. Az egyesület pedagógusok számára a közoktatás aktuális kérdéseivel kapcsolatos pályázatot ír ki minden évben, amelyen szép számmal vesznek részt a tanárok.

Sík Sándor Tanáregylet

A Sík Sándor Tanáregylet 2002. december 6-án kezdte meg működését. A magyar nyelv és irodalom, a történelem, valamint a művészeti tárgyakat oktató tanárok számára ad lehetőséget a szakmai civil életben való részvételre, közös gondolkodásra. Az alapítástól 2005 áprilisáig dr. Hargittay Emil egyetemi tanár (PPKE BTK) volt az egyesület elnöke. Lemondása után a tagság dr. Jelenits István piarista szerzetest, egyetemi tanárt (PPKE BTK) választotta meg elnöknek. Munkáját Barcsák Marianna (KPSZTI) segíti. Az egyesületi tagok száma 112 fő. Tevékenységei közül említésre méltó az „*Eseménynaptár*" évenkénti megjelentetése, amely kiadvány az irodalom, a történelem, valamint a művészettörténet jeles évfordulóit tartalmazza, segítséget nyújtva a tanárok napi munkájához. Az egyesület támogatja a Katolikus Iskolák Takáts Sándor Országos Történelmi Versenyét.

Szívvel és Lélekkel Óvodapedagógusok Egyesülete

A Szívvel és Lélekkel Óvodapedagógusok Egyesülete 2003. július 15-én tartotta alakuló közgyűlését. Katolikus óvodapedagógusok számára teremt civil fórumot. Az egyesületnek 108 tagja van, elnöke az alapítástól Farkasné Egyed Zsuzsa óvodavezető (AVKF Terézvárosi Gyakorló Óvodája). Munkáját alelnökként Grolyóné Szabó Éva (KPSZTI) segíti. Tevékenységei közül kiemelkedik az egészségnevelés témakörét feldolgozó szakmai konferencia. A Szent Erzsébet Jubileumi Év alkalmával az egyesület rajzpályázatot írt ki óvodások számára. A beérkezett közel kétszáz pályaműből a szakavatott zsűri által kiválasztott tizenhárom alkotás díszíti a 2007. évre kiadott Árpád-házi Szent Erzsébet falinaptárt.

Tanítók Fekete István Egyesülete

2004. március 1-jén kezdte meg működését a Tanítók Fekete István Egyesülete. A katolikus közoktatásban működő tanítók számára biztosít a szakmai közéletben való részvételi lehetőséget. Alapítása óta elnöke dr. Hermann Istvánné tanító, tantárgygondozó (Szent István Katolikus Általános Iskola, Pápa). Munkáját Csébi Józsefné (KPSZTI) segíti. Tagjainak száma 57 fő. 2007-ben jelent

meg kiadványsorozata, a *Fekete István Tanítóegylet füzetei* első kötete „*Köszönöm, Istenem az édesanyámat!*" címmel, amely ünnepi műsorok forgatókönyvének gyűjteménye. A kiadvány anyagát az egyesület felhívására a katolikus közoktatásban dolgozó tanítók küldték be. A Tanítóegylet támogatja az alsó tagozatos diákok „Harmatcsepp" című Országos Levelező Tanulmányi Versenyét.

Közös rendezvényeink

Az elmúlt két évben szoros együttműködés alakult ki az egyesületek között, amelynek gyümölcse három szakmai konferencia megrendezése lett:

- 2006. április 1.: „*A nevelés hatása a lelkiismeret és a személyiség alakulására*" (előadó: dr. Veres András).
- 2006. november 24.: „*Keresztény értékek a szekularizált világban*" (előadók: dr. Hoffmann Rózsa, dr. Veres András, Várnai Péter).
- 2007. április 14.: „*Szent Erzsébet életének üzenete*" (előadó: dr. Seregély István).

Az előadások után az egyesületek elnökei bemutatták a konferencián részt vevőknek egyesületük tevékenységét, megvitatták az együttműködés lehetőségeit.

Felemelő esemény volt a Nemzeti Pedagógus Zarándoklat, amelyet a négy katolikus pedagógusegyesület szintén közösen szervezett 2006. október 14-én Makkosmáriára. A kegytemplomban a záró szentmisét dr. Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek mutatta be. A zarándoklaton – az ország minden tájáról érkezve – kétszázan vettek részt, így közösen tehettünk hitet a katolikus pedagógusok küldetése mellett a nemzet felemelésében.

Nemzeti Pedagógus Zarándoklat, Makkosmária, 2006

Tartalom

Ajánlás 5
Köszöntők 7
Az Intézet története 17
Adatok a 10 év tükrében 21
Pedagógiai munkaterületek 27
- Titkárság 27
- Óvodai szakterület 29
- *Rólunk írták:* Egy óvónő gondolatai a tizedik évfordulóra 35
- Tantárgyi továbbképzések alsó tagozaton 37
- *Rólunk írták:* A KPSZTI 10 éves évfordulójára 43
- Tantárgyi továbbképzések felső tagozaton és gimnáziumban 45
- *Rólunk írták:* Szentség és szakértelem 50
- Komplex intézményellenőrzés és -értékelés 52
- *Rólunk írták:* A Városligeti fasor mint a katolikus oktatási rendszer agyközpontja és motorja 55
- Mérés-értékelés 57
- *Rólunk írták:* „Egynek minden nehéz, soknak semmi sem lehetetlen” 59
- Pályázatok 62
- Kiadványszerkesztés 63
- A KPSZTI könyvtára 64
- A KPSZTI külkapcsolatai 65

További munkaterületek 67
- Gazdasági csoport 67
- Informatikai csoport 69
- Műszaki csoport 70

Ünnepeink és hétköznapjaink 74
Kiadványaink 81
Munkatársaink voltak 86
Kapcsolatunk az egyesületekkel 87

Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet
1068 Budapest, Városligeti fasor 42.
www.kpszti.hu

Felelős kiadó
Bajzák Erzsébet M. Eszter

Szerkesztők
Bors Katalin
Bálint Erzsébet, Barcsák Marianna,
Schillingerné Gulyás Ilona, Rajkányi Lajosné

A borítón lévő Szent Gellért-grafika
Fecske Orsolya festőművész alkotása

Nyomdai munka
Kucsák Könyvkötészet és Nyomda, Vác